

ek

az anyaga ügynek

st. augusztus 3. A... meg. 47... és a bizottság... át tanulmányozni... zottságnak.

uj néptövény-é kerül

3. Az ujonnan feláll... mint ismeretes, szer... tárgyalását. A leg... a berlini néptövény... kes politikai bünper... k. Az ügyész Theal... vezért állítja a nép... — mint emlékeztet... a uralkodóját akkor... tartóztattak.

és Slavescu álnál

st. augusztus 3. A... nők ma reggel Sina... az uralkodó kihall... magánál tartotta... megérkezett Slavescu... s, aki beszámolt az... küldetésének ered

ős alapon is... ni a kincstári... ágakat

st. augusztus 3. Az... lősségeit melyek az... lezárt költségvetési... likvidálni lehet... kal, hanem kompen... hát az állam összes... deiglenes lerakati... osai, fizetés meg... nagy törvényszerint... etik kompenzálás... k ellenében, legyen... ési évből, kifolyólag... tt összegek csak ug... yenzáció alá, ha adó... büntetésekből szárn... nak más címen tar... nt a fentebb emlí... áthatók.

ügyminiszter a tisz... szerepléstől, Bukares... escu tábornok had... delete, adott ki, mely... teket, hogy intervjút... anosan a hadsereget... gtárgyadják, politikai... részt, résztvegyenek... s manifesztációban... tartásnak, nyilvános... szerpeljenek bár... pokba cikkeken urja... i folyóiratokat.

füzelés... ri... kéknél

jobb teljesíthetősé... ajánlatot: MARKO... egele Ferdinand 43... n: 453.

nyv. és Lapkiadó... k Baron B. 208... n: 8-77.

zurat

Posta postak... 224713-929. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop. Telefon: 8-77. Előfizetési árak: Havonta 118, negyedévre 320, fél... 388, egészévre 1200 lei. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, félévre 12, egészévre 20 dollár. Hirdetések díjazásában szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánáti... eggyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Kérjük megőrésüket és visszaküldésüket... vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő János Ferenc. Bukaresti szerkesztő... szegi Ernő, Str. Matei Millu 8. Vasárnap, 1934 augusztus 5. 5694. ÉV AB 24. XVII. ÉVF. 174. SZÁM.

Nem Tannenberghen, hanem Neudeckben temetik el Hindenburgot?

Hitler továbbra is a német hadsereg foglya

Egész Berlin gyászpompát öltött. Rudolf Hess lesz a helyettes kancellár. Hitler jövője Schacht gazdasági diktatúrájának sikerétől függ

Az angol sajtó organumaiban egyetlen szimpatizáló szó nem hangzott el Hitler elnökségével kapcsolatban

Berlin, augusztus 4. A Hindenburg halála alkalmával kifejezett részvét-nyilvánítások a világ minden részében tovább tartanak. A halott marsall emléke iránti hódolat a világ legtávolabbi részében is impozáns módon jut kifejezésre. Így Brazília kormánya Hindenburg halála alkalmából négy napos gyászt rendelt el. A marsall keddi temetése napján az angol középületeken felárbóra fogják bocsátani a lobogókat. Wilhelmine holland királynő táviratot intézett a hágai német követség, amelyben részvétét juttata kifejezésre Hindenburg elhunytá alkalmából. A danzigi evangélikus főtemplomban gyászsistentiszeletet tartottak Hindenburg lelküdvéért. A párizsi német követség kápolnájában Hindenburg halála alkalmából ugyancsak gyászsistentiszeletet tartottak.

Neudeckben, Hindenburg ravata jához tegnap megkezdődött a község zárándokolása.

Frigyes Vilmos extrónörökös az ex-császár és a Hohenzollern-család korszait tette le Hindenburg ravatalára. Tegnap von Papan is megjelent Hindenburg ravatala előtt. Londoni jelentés szerint a kínai és japán sajtó is hosszú méltató cikkekben foglalkozik a német államfő pályájával. A távolkeleti lapok a hazafias önfelajdózás példaképének ismerik el Hindenburgot.

Berlinben vasárnap délelőtt az evangélikus dómban gyászsistentiszelet lesz Hindenburgért, amelyet Müller bírói püspök végez. Egyidejűleg a mozgósínházak utasítást kaptak, hogy a temetés napjáig a gyásznapokhoz méltó műsorokat állítsanak össze. Fennáll ez a kötelezettség a heti híradóközvetítésekre is. Kedden, a temetés napján, a mozik nem tartanak előadást. Szerdától a legtöbb korlátozás megszűnik, de az országos gyász még hátralevő napjain csak komoly tárgyudarabokat adhatnak elő s a hangosfilmzenének a mozik előcsarnokában hangszórókon történő közvetítését mellőznék kell.

Rust birodalmi közoktatásügyi miniszter rendeletet intézett az iskolákhoz, amelyben közölte, hogy hétfőn, a birodalmi gyűlés gyászülése idejére a tanításnak szünetelnie kell. A gyermekeknek lehetővé kell tenni, hogy együttesen hallgathassák meg Hitler gyászbeszédét. Kedden, a temetés napján, a tanítás egész napon át szünetel. Az iskolákban gyászünnepségeket kell rendezni s délelben a gyermekeknek végig kell hallgatniuk a tannenbergi temetés rádióközvetítését.

Egyébként egész Berlin gyászpompát öltött. Minden házra gyászlóbo

gót tüztek ki, csak Ludendorf palotájáról hiányzik a gyászlóbo. Mikor a tábornokot megkérdezték: mi az oka ennek? — Ludendorf a következő választ adta: — A háboru befejezése óta én nem tüzők lobogott a házamra. Hindenburg és Ludendorf viszonya az utóbbi időben nagyon elhidegült. A marsall nem helyeselte Hindenburg különböző politikai kísérleteit és ezt a véleményét nem is titkolta el. Inkább ebben keresik Ludendorf ténykedésének magyarázatát, mint a tábornok által emlegetett elyben.

Rudolf Hess lesz a helyettes kancellár Berlinben valószínűnek tartják.

Napoleon, Cromwell, Mussolini és Hitler

Rendkívül feltűnő az angol lapok magatartása a Németországban Hindenburg halálával létrejött új helyzettel szemben. Hitler korlátlan egveduralmával alig foglalkoznak. Mindössze a Hitler-rezsimmel állandóan szimpatizáló Daily Mail közöl nagyobb cikket Hitler Adolfról, akinek pályáját a világ legtüneményesebb karrierjének nevezi. Hangsúlyozza, hogy Napoleonnak pályája tetőpontján sem volt annyi hatalom kezében összpontosítva, mint most Hitlernek. Ugyan így Cromwellnek sem volt ilyen hatalma. Mussolini önként korlátozta hatalmát azért, hogy alárendelje magát a királyi hatalomnak. Nincs még egy példa Európa történetében, hogy valakinek a kezébe olyan teljes hatalmat adtak volna, mint a most történt.

Az angol sajtó főbb organumaiban egyetlen szimpatizáló szó nem hangzott el Hitler mellett s a lapokban látszik, hogy valóságban öröklődnek, hogy visszatartsák magukat a Hitler elnökségét kommentáló cikkekkel, amelyekkel a közvéleményt aláírrozzhatnák. A Times hangoztatja, hogy a németországi népszavazás csak formáság.

A félisteni rangba emelkedett Hitlernek be kell látnia, hogy jövő politikájától függ az európai béke sorsa. Remélhetőleg az lesz a törekvése, hogy a békét megőrizze. Hindenburg dícsérete méltó egy nagy néphez, mely tiszteli a volt ellenséget és amely becsüli az erős jellemet, de Hitler kancellárral szemben ezt a dícséretet túlmérés cselekedetjévé hozta hangoztatni.

Hitler kancellárságával kapcsolatban Winston Churchill nyilatkozatot közöl a Morningpostban, melyben azt hangoztatja, hogy a biztonság garanciája abban van, hogy nem valószínű, hogy a paritást Németország és Franciaország fegyverkezése között.

Amíg Hitler van Németországban uralkod, addig csak ez a fűlsúly biztosíthatja a közvetlen háborus veszély elhárítását.

A Times mai, legutolsó száma az angol

hogy Hitler Rudolf Hesset fogja helyettes kancellárrá kinevezni. Rudolf Hess, mint Hitler helyettese, a nemzeti szocialista pártban tegnap táviratban köszöntö meg sir Horace Rumbold volt berlini angol nagykövetnek a londoni rádióban Hindenburgról tartott megemlékezését.

Egyidejű jelentés szerint von Papan volt alkancellár tegnap Neudeckben azt a reményét fejezte ki, hogy Hitler folytatni fogja azt a művet, amely a birodalomban Hindenburg uralkodásával kezdte meg kibontakozását. A birodalmi elnök halálával lezárult egy korszak, de a most következő is eredményeket fog felmutatni.

mozgósítás huszadik évfordulójáról írott cikében az általános európai és így a német és osztrák helyzettel is foglalkozik. A lap megállapítja, hogy az angol kormánynak az osztrák helyzettel szemben szilárd, de okos magatartást kell tanúsítania.

Poroszország nagysága az erőszak és megfélemlítés politikájának volt az eredménye. Nem valószínű, hogy Hitler Németországa lemondott ezekről a doktrínákról.

mert hiszen Németország és Ausztria barátságos viszonyát igen egyszerűen helyre lehetne állítani, ha a mai Németországban volnának olyan becsületes férfiak, akik erre hajlamosak volnának.

Cikkének további részében a Times tiltakozik az ellen, hogy az angol kormány teljes passzivitással nézze az osztrák kérdést. Ezenkívül jogos szemrehányás illetné meg az angol nemzetet, Angliának pártolnia kell azt az osztrák követelést, hogy Németországban oszlássák fel az osztrák jégiókat és ne pénzeljék tovább a nemzeti szocialista propagandát. Németországban el kell törönni az ausztriai utazásra kivetett ezer márkás különilletéket.

Sir Jon Simon angol külügyminiszter — és a német antiszemizmus

Német politikai körökben az angol külpolitika németellenes magatartását azzal a sötét rágalommal igyekeztek megmagyarázni, hogy sir John Simon angol külügyminiszter zsidó eredetű. Ezzel a rágalommal kapcsolatban

tegnap John Simon külügyminiszter levelet tett közzé, amelyben kijelenté, hogy nem zsidó eredetű.

Kifejté azonban azt a reményét, hogy cáfolatát nem fogják úgy tekinteni, mint ha az antiszemizmus szimpatizálna, amelyet teljesen elítélendőnek tart. A külügyminiszter e nyilatkozatát egyik barátjának szánta válaszul, aki felhívta a figyelmét azokra a híresztelésekre, hogy a külügyminiszter zsidó eredetű és ezért vezetői németellenes irányban a nemzeti kormány külpolitikáját.

(Folytatása a 8. oldalán)

VILAG TÖKRÉ

A Rotschildok — filmen

Az angol fővárosban szokatlan nagy érdeklődéssel beszélnek egy filmről, amely a Rotschild-ház történetét, viszonyosságait és sorsát lesz hivatva megörökíteni. A film természetesen a frankfurti zsidó uccai Rotschild bank házból indul. A film előszavában sulyt helyez arra, hogy bocsánatot kérjen a nézőtől. „Szívesen követnénk — mondja a speaker — a történelem pontos adatait, maga a sok száraz tény, amely a Rotschildok fejlődéséhez kapcsolódik is eléggé érdekes. De a művészet nem a tényeket, hanem a tények megörökítését van hivatva megörökíteni.”

A film főszerepét, az öreg Mayer Amschel Rotschild alakját George Arliss testesíti meg és ugyanő rajzolja meg a későbbi Rotschildok egyik kimagasló alakját, Náthánt. Mesterien egyesíti a gettó zsidó típusát, a feltörekvő, az eszével érvényesülő higgadt és bölcs modern zsidó kereskedővel. Az emberi ösztönökét jó és rossz oldalakkal, a helyzetből, a karakterekből és a környezetből folyó lelki vonásokkal. A filmnek főerőssége az, hogy emléket állít a zsidó családi hűség számára, amely az utóbbi évtizedekben bizony sok esetben bomladozott. Az öreg Mayer Amschel, aki vallásos volt és naponta talmudot olvasott, az egyik szobájában, ahová vissza szokott vonulni abban az időben állította fel koporsóját, amikor egyik legsikerültebb üzletét bonyolította le. Ennek az embernek volt egy családi jelszava, amely így hangzott: pénz az egyetlen hatalom, ami fölött mi zsidók rendelkezhetünk. Ez a mi védőszószóunk, ez a mi egyetlen védőszószóunk. A napoleon időkben mondotta ezt, ami most már nem igazság a zsidóság számára, nem azért, mintha más védelmi eszközöket szerzett volna a zsidóság az idők folyamán. hanem azért, mert ezt az egy védőszószó is elveszítette. Szociális érzésű gazdag zsidó nagyon gyéren akadnak és ha akadnak — legjobb példa rá a Rotschildok — elveszítették roppant vagyonukat.

A film azzal indul, hogy halálos ágyához kéri őt fiát és politikai végrendeletét sóhajtozta el előttük:

„Tudjátok meg, hogy Európa soha annyira nem érezte a béke szükségét, mint most. Mielőtt az örök béke birodalmába bevonulok, arra kérék benne teket, pillanatig se feledjétek, hogy zsidók vagytok. A pénz sok esetben megvéd bennünket, de ez még nem minden. Szívetekre kötöm, hogy minden üzletnél nemcsak óvatosak legyetek, hanem féltékenyen vigyázzatok a zsidó kereskedő tekintélyére és csak becsületes üzleteket bonyolítsatok le. Ez nemcsak nektek szól, hanem az egész népnek, amely kell, hogy méltóságát megtartsa egész életútján.”

A film pereg, de ezek az elvek művészi formában mindenki kidomborodnak. Napoleon veszélyezteteti Európa békéjét és akkor az öreg Rotschild fiait pénzt adnak a nemzeti felkelések felfegyverzésére. A londoni Rotschildnak, Náthánnak óriási érdemei vannak, a Napoleon elleni hadjáratban még sem hívják meg arra az ünnepségre, amelyet a győztes Wellington tiszteletére rendeztek. Amikor Wellington ezt megtudja, hátat fordít a társaságnak és elhagyja a termet.

„Ha a Rotschild nem lehet itt — mondja — akkor kötelelősségemnek érzem, hogy én menjek hozzá.”

Wellington és Rotschild jóbarátságba kerülnek egymással és a zsidó a nagy vezértől tudja meg, hogy egy nagy francia kölcsönt fog az angol kormány felvenni. A bank, amely ezt a kölcsönt adná, bizonyára Európa legnagyobb pénzügyi hatalmává fog fellendülni. Rotschild azonban nem vehet részt e kölcsön körüli tranzakciókban. A porosz pénzügyi biztos: báró Ledrantz azt mondja neki, hogy „technikai okok” miatt nem veszik be az üzletbe. Rotschild keserűen hozzáteszi: — És egy másik ok miatt. Azért, mert zsidó vagyok.

Ügyesen manipulál és végre mégis eléri, hogy bevonják őt a kölcsönbe. Mialatt ezek a tárgyalások folynak, jön a hír, hogy Napoleon Elba szigete felől visszatért Franciaországba. A párizsi Rotschild úgy véli, hogy Napoleonot kell támogatni. Elvégre Napoleon volt az, aki a zsidókat kiszabadította a gettóból, de ezenfelül még dupla kamatozatot is fizetne. Nathan azonban Londonban győzedelmeskedik párizsi öccse fölött. A többiekkel együtt őt is meggyőzi arról, hogy Európa békéje nem áll helyre mindaddig, amíg Napoleon a színen van. El kell fogni őt és biztosabb lakat mögé kell tenni. Európa békéje mindennél fontosabb, a zsidók pedig mindig a béke előharcosai voltak.

A szövetségesek képviselői eljönnek Rotschildhoz, hogy adná a kölcsönt. Most már neki van egy feltétele. Viszsaemlékszik az öreg Mayer Amschel szavaira.

„Uraim, nekem ambícióm volt, hogy a kölcsönt lebonyolítsam, de van egy kikötésem: kérek a zsidók számára állampolgárságot és közszabadságot.”

A francia hadszíntérről állandóan rossz hírek érkeznek Londonba. A tőzsde pánikhangulatban van. Egyedül Rotschild vásárol és ezzel igyekszik befolyásolni a piacot. Hirtelen megkapja galambpostán az első jó hírt, Watterlónál győztek az angolok. Napoleon fogoly.

Anglia immár megadja Rotschildnak a kiérdemelt tisztségeket. A király személyesen fejezi ki köszönetét neki. Rotschild tagja a legfőbb angol társaságoknak. Már beszélnek arról, hogy leányát egy nemzsidó katonatiszt vegye el feleségül. Azelőtt még az apa harcolt a házasság ellen. Most már nincs ennek akadálya. A Rotschildok és remélhetőleg rövidesen a többi zsidók is egyenjogúak lesznek.

Ezzel végződik a film, amely tele van jószándékkal. A zsidó kérdést azonban csak idegen szemmel lehet így látni. A mi zsidó érzésünk szerint ez a film idegen. A mai zsidók nem akarják szabadságukat idegen politikai érdekek és pénzügyek közvetítésével elérni. Az opportunizmus révén történt felszabadulások sohasem voltak igazi szabadságok. Az igazi szabadságot csak mi magunk tudjuk elérni saját népi energiáinkkal.

Jön!

Jön:

Szerencse-malac

julius 28-án először a

Terézkörúti Színpadon

zenés, táncos revü.
Magyar színre alkalmazta:

BUS FEKETE LASZLO

Számos új mezőgazdasági kolóniát létesít Palesztinában a Keren Hajjesszod

Emir Abdullah feltűnő nyilatkozata az angolbarát politikáról. Tel-Avivból fűrdőváros lesz

Jeruzsálem, augusztus 4. Ismeretes, hogy a palesztinai kormány a nyomásztó munkáshiány csökkentésére újabb 1200 munkásbevárdorlási engedélyt juttatott a Jewish Agencynek. A palesztinai bevándorlás történetében másodszer fordul elő hogy a kormány potlólag cserifikátokat utaljon ki. Az első eset sir Herbert Samuel kormányzósága alatt történt 1925-ben. A Jewish Agency az új cserifikátok felét németországi bevándorlóknak és Németországból más országokba menekült német zsidóknak juttatja. Az ipari cserifikátokat szakmunkásoknak juttatják akik a palesztinai nehéz iparban, a holttengeri vegyi-műveknél, a Ruttenberg elektromos műveknél és a hajfai Neser cementgyárban már előre biztosított munkahelyhez jutnak. Ezek a gyárak ugyanis régóta munkáshiánnyal küzdenek.

A napokban ülést tartott Jeruzsálemben a délafrikai cionista szervezet és a Keren Hajjesszod vezetőségével megállapodott abban, hogy a délafrikai Keren Hajjesszod kampány 100 ezer fontos jegyzéséből 60 ezer font összegig új mezőgazdasági telepítéseket fog eszközölni. Az új investíciók során több kvucát fog véglegesen letelepíteni a Keren Hajjesszod és gondoskodni a vízhiánnyal küzdő kolóniák vízellátásáról is.

Abdullah feltűnő nyilatkozata az angolbarát politikáról

Ismeretes, hogy Emir Abdullah hat hetes londoni tartózkodása után visszaérkezett Palesztinába. Az emirnek a palesztinai és transzjordániai arab-ság lelkes fogadtatást készített elő. A sajtónak adott nyilatkozatában az emir kijelentette, hogy küldetésének eredményével a legnagyobb mértékben meg van elégedve. A királlyal, a királyi családdal és az angol államférfikkel folytatott beszélgetései során olyan szívéllyességgel találkozott, mely mély benyomást gyakorolt reá. Azt tanácsolja az araboknak, hogy

„Az Angliával szemben meghonosított non cooperation politikát hagyják fel és az Angliával való kapcsolatokat pozitív programban állapítsák meg.”

Hangsúlyozta az emir, hogy milyen benyomást kelt a zsidóság sajátos politikája angol hivatalos körökben.

Munkásperek

Tel-Aviv, augusztus 4. Ramlem rendőrbíró több zsidó munkás ügyét tárgyalta. A munkásokat valamennyien a Hisztadruth Haovdim tagjai, azzal vádolták, hogy a Rehovothban épülő revizionista munkásházak egy részét lerombolták. A rendőrbíró a tanúhallgatások megejtése után az összes vádlottakat felmentette.

Szabadlábba kerültek a Hisztadruth Haovdimnak azon vezetői is, akik a zsidó kolóniában a szervezett munka védelmében őrséget állítottak és akiket néhány kolonista feljelentésére letartóztattak. Szabadlábahelyezték Simon Kusnirt, az országos mezőgazdasági szakszervezet elnökét, valamint Minkovszki, Schullmann és Kantor szakszervezeti tisztviselőket.

A német transzfer növekedése

Mint Hajfából jelentik, a németországi palesztinai transzfer irányításával megbízott részvénytársaság közli, hogy 1934 július elején a transzfer két számlájára 4 millió 930 ezer, illetőleg egymillió 610 ezer Reichsmárkát fizettek be. A múlt év július 17-én

a befizetett összeg 3 millió 130 ezer márka volt. Ezenkívül egymillió 50 ezer márka transzferjét vitték keresztül a Hanotea, a Jaffa-Plantation Ltd. és a Nir narancstermőrésvény-társaságok. A transzferműveletek így lényegesen növekedtek az utóbbi éven.

Bővül az egyetemi könyvtár

Jeruzsálem, augusztus 4. A jeruzsálemi nemzeti és egyetemi könyvtár egy 1100 kötetes fogászati szakkönyvtárral bővült. A könyvtárat dr. Hans Moral, a rostocki egyetem egykori tanára adományozta az egyetemi könyv-

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

tárnak. Rövid idő előtt még fogászati szakkönyveket tartalmazó küldeményt kapott az egyetemi könyvtár, dr. Henry Wachtel adománya folytán.

Tel-Aviv — fűrdőváros

Tel-Aviv, augusztus 4. A Németországból Palesztinába vándorolt Czitron egyetemi tanár, aki már néhány éve Tel-Avivban mint orvos működik, nagyszabású szanatórium építését tervezi, melyhez világvárosi nivójú gyógyfürdő és tengeri strand is járulna. A Tel-Avivban élő orvosi kapacitások véleménye szerint a szanatórium építésével megkezdődne a város olyan irányú fejlődése, hogy népszerű fűrdőhellyé nőjje ki magát.

Ezüstre szóló bankjegyeket ad ki Amerika

Washington, augusztus 4. Hamarosan a gyakorlatban is megvalósul az amerikai valuta bimetalizmus, amelyet az ezüstitörvény ratifikálásával elvben már kimondottak — jelentette ki esütörtökön Morgenthau pénzügyminiszter. Közlése szerint már a legközelebbi jövőben megtörténik az ezüst-cerifikátumok és ezüst-bankjegyek kiadása. Először 1 millió dollár értékű ezüstbankjegyet adnak ki egy egy dollár névértékben s több mint 11 millió ezüstbankjegyet, amelynek névértéke 5-5 dollár. Október közepéig forgalomba hozzák a 10, 20 és 100 dolláros ezüstbankjegyeket is. Morgen-

thau közölte továbbá, hogy kerekén 20 millió dollár értékű 1 és 5 dolláros ezüstbankjegyet már elkészített az állami bankjegynyomda.

Nagy feltűnést keltő közléseit az amerikai pénzügyminiszter arra a támadásra válaszolva tette, amelyet Thomas oklahomai szenátor intézett a kormány ezüstpolitikája ellen. Thomas, aki egyik legnagyobb szorgalmazója a bimetalizmus bevezetésének az amerikai szenátorok között, azt állította, hogy a kormány szembehelezkedik a kongresszus akaratával és huzza-halasztja az ezüstitörvény végrehajtását.

Minden tekintetben modern autót készül a poros és gödrös tordai ut helyén

Augusztus 15-én adják át a forgalomnak az új utat, amely 14 millió lejébe került a városnak

Cluj Kolozsvár, augusztus 4. Rövidesen új és modern utat adnak át Kolozsváron a forgalomnak. Szinte rövid napok leforgása alatt alakult át a meglebten kibírhatatlan poros, esőben bokáig sáros Tordai ut gyönyörű, modern uttá.

A munkálatokat május 20-án kezdték el és még kora ősszel minden valószínűség szerint már forgalomban is lesz. Az új ut összesen hét kilométer hosszú és 14 millió lejbe került a városnak. Ötszáz munkás dolgozik szakadatlanul az elkészítésén. Amelhez eddig 6200 köbméter gránit követ, 7000 köbméter kavicsot, 2000 köbméter homokot szállítottak. A városi mérnöki hivatal, amely a munká-

latokat irányítja, minden tekintetben azon van, hogy a modern technika minden követelményeivel járuljon hozzá az új ut építéséhez. A munkálatokat minden valószínűség szerint augusztus 15-ig be is fejezik, amikor megkezdődnek a szeptember másodikán rendezendő autóverseny próbái, amelyen az uralkodó is résztvesz.

Ez az ut kizárólag autók és motorok rékpárok részére lesz fenntartva. Szekerek nem közlekedhetnek ezen az uton. Erre a célra közelebből renovál kifogják a györgyfalvi utat, mert nem akarják kiténni rongálásnak a temérdek pénzt felemésztett modern autót utat.

A Jüdische Rundschau

Németország nagy, kétszer hetenként megjelenő zsidó lapja, amely a zsidó élet minden megnyilatkozásáról kimerítően informálja olvasóit. A

Jüdische Rundschau

a németországi cionista mozgalom lapja. A

Jüdische Rundschau

kétszer hetenként jelenik meg és előfizetési ára negyedévenként Lei 180. Romániából az előfizetési díjak a Banca de Credit Român Cernauti címre küldendők

Ki srófo Miért ké

Bucuresti-I
Uj Kelet: tud ismeretes teg pott. A fővá meglepetéséke ságolása. épp már tisztázó panamában.

Eppen pénz ho:ott esütör abba a stádi Skoda-ügy Dimineata el esolatban. M zottság későn lajdonképpen gára vi:agos írja a lap — delések köz hogy Jugosz mar kiindulá mán állam A hadügym: ismerte. Össz illetékesek z: zatok azonb: ből. Az aktá

A Jugoszlá lió 476.195 es 3.260.000 esek. A jugoszlá esk. fizettek. Jugoszlávo 4.144.000 esk- esehkoronát.

A Skoda es kezöképpen r

a) 450 szá tania az áru b) 15 száza feltételek m: A Skoda-: rendkívül er: ki tábornok, tere és a b: nek során C felvilágosítá

A legfrap táblázatok e

A bizottsá gesztette az: juttot az ár: let: volna ké

A helyzet: Maniu Gy: tárgyalat az: szakértő, ne: dést; hogy: értőire bizt: kötése volt: esonyabbak: jugoszláviai

Mos: ped: nia 25 száza Jugoszlávia

Ki állap: Ki volt: ez a: ban? Ké: a

A felé: mert Skoda: 1929 novemb: nyabb árak szerződésben: ügyminiszte: amennyit S: hogy a had: közötti tárg: esőbb árak: paradox mó: Altalában: hogy leszá: történt, hog: drágsítsák a

A vizsgá: gesztette fe: kellett vo: folta fel az: Nagy hit

A másik: végzet: el: misítás kér

Itt a biz: dött. A ha: indított. M: tegyen ma: ság vizsgá: történt ha:

Ha egy: mint Mani: emel, a bi:

A Skoda-bizottság pont akkor ment szabadságra, amikor kezdett kiderülni az igazság

Ki srófolta fel magasabbra az árakat, mint ahogy az eredeti Skoda-ajánlat szólott. Miért kellett Romániának 25 százalékkal magasabb árat fizetni, mint Jugoszláviának

Bucaresti-Bukarest, augusztus 4. (Az Új Kelet tud.) A Skoda-bizottság, mint ismeretes tegnap nyári szabadságot kapott. A főváros politikai köreiből nagy meglepetésként jutott a bizottság szabad ságlása. Eppen akkor, amidőn a dolgok már tisztázni kezdtek az országgrszóó panamában.

Eppen pénteken adták ki a szabadságot hoott csütörtökön jutott el a bizottság abba a stádiumba, hogy megvilágítsa a Skoda-ügy tulajdonképpeni háttérét. A Dimineata élehangú cikket ir ezzel kapcsolatban. Megállapítja a lap, hogy a bizottság későn jutott el odáig, hogy a tulajdonképpeni bünre: az árak magasságára vizsgálódást vessen. „Ismeretes — írja a lap — hogy a Skoda-féle megrendelések közvetlenül azután történtek, hogy Jugoszláviába szállított áruk árai már kiindulási pontot képeztek a román állam számára az árakat illetően. A hadügyminisztérium ezeket az árakat ismerte. Összehasonlító táblázat állott; az illetékesek rendelkezésére. Ezek a táblázatok azonban eltűntek a minisztériumból. Az akták szerint:

A Jugoszlávok a száz as ágyúért 2 millió 476.195 csekkoronát fizettek, Románia 3.260.000 csekkoronát.

A Jugoszlávok a 75-ös ágyúért 2.744.375 esk. fizettek, Románia 3.760.400 esk-t.

Jugoszlávok a légi elhárító ágyúért 4.144.000 esk-t fizettek, Románia 5.540.000 csekkoronát.

A Skoda cég ezt a differenciát a követ kezöképpen magyarázza:

- a) 450 százalékkal meg kellett drágítani az árut a gyártás drágulása miatt.
- b) 15 százalékkal a kedvezőlen fizetési feltételek miatt.

A Skoda-bizottság csütörtöki ülésén rendkívül érdekes vita indult meg Cihos ki tábornok, Maniu volt hadügyminisztere és a bizottság tagjai között, melynek során Cihoski nem tudott részletes felvilágosításokat adni.

A legfrappansabb az összehasonlító táblázatok eltűnése volt.

A bizottság ennél a pontnál felfüggesztette az ülését. Befejezte, amikor eljutott az árkülönbségeig. Holott itt kellett volna kezdenie.

A helyzet egészen világos:

Maniu Gyula kijelentette, hogy nem tárgyalta az árak kérdésében: nem volt szakértő, nem is rendezhette ezt a kérdést; hogy a hadügyminisztérium szakértőire bízta a dolgot; hogy egyetlen kötelessége volt csupán: a romániai árak alacsonyabbak kell, hogy legyenek, mint a jugoszláviák.

Mos: pedig megállapítják, hogy Románia 25 százalékkal fizetett többet, mint Jugoszlávia.

Ki állapította meg ezeket az árakat? Ki volt az a valaki a hadügyminisztériumban? Ki a felelősség?

A felelősség annál is inkább nagy, mert Skoda, mint az iratok igazolják, 1929 november 7-én kelt levelében alacsonyabb árakat ajánlott, mint aminők a szerződésben szerepelnek. Tehát: a hadügyminisztérium többet fizetett, mint amennyit Skodaajánlott. Ami azt jelenti, hogy a hadügyminisztérium és a Skoda közötti tárgyalások során nemhogy az olcsóbb árakat elérték volna, de egészen paradox módon elérték az árak emelését. Általában az emberek azért akusznak, hogy leszállítsák az árt. Most meg az történt, hogy azért alkudtak, hogy megdrágítsák az árat.

A vizsgálóbizottság éppen akkor függesztette fel a munkáját, amikor meg kellett volna állapítania, hogy mi srófolta fel az árakat.

Nagy hiba.

A másik dolog, amit a bizottság nem végzett el: a Maniu ellen irányult hamisítás kérdése.

Itt a bizottság egyszerűen csődöt mondott. A hadügyminisztérium vizsgálatot indított. Mit tegyen a minisztérium, mit tegyen ma, amikor az első katonai bizottság vizsgálata megállapította, hogy nem történt hamisítás?

Ha egy olyan jelentős politikai személy mint Maniu Gyula, ennyire súlyos vádat emel, a bizottságnak kötelessége, hogy

azonnal indítson vizsgálatot és minden késlekedés nélkül határozzon.

A bizottság nyilatkozatot adott ki és tisztára mosta Iuniant. Nagyon helyesen cselekedett. Ha egy politikust érdemtelen vádak érnek, nyilatkozatban kell megvédeni.

De Maniuval szemben nem járt el így a bizottság. Anélkül, hogy jobbra, vagy balra döntést hoztak volna a kérdésben, a bizottság szabadságra ment.

Uica tábornokot szabadságotlák

Bucaresti-Bukarest, augusztus 4. Zeltzky kihallgatási jegyzőkönyvének állítólagos meghamisítása ügyében a II. hadtestnél bevezetett vizsgálat folyamán Petrescu tegnap újból kihallgatta a két jegyzőt: Iliet és Albisort. Azután Pom-

poniu ezredes, Pella alezredes és Dan Pascu őrnagy adtak felvilágosításokat a két jegyzőről, majd egy kocsmáros hallgattak ki. Ennek kocsmájában nemrég megtalálták egy dosszár darabjait, melyet Albisor tüntetett tl a hadbírósról.

Egyébként tegnap letették az esküt Chirias őrnagy és Justin jegyző, mint a legfőbb katonai bíróság delgtatusai a kihallgatási jegyzőkönyv vizsgálata ügyében.

Chiru ezredes királyi ügyész küldetése, akit a II. hadtesthez delegáltak volt, lejárta és a jegyzőkönyv ügyében bevezetett vizsgálat befejeztéig Hotinearu alezredest nevezték ki helyébe.

Uica tábornok, a II. hadtest parancsnoka helyébe, aki augusztus 2-án szabadságra távozott, Stan Popescut, a 9-ik divízió parancsnokát nevezték ki.

Teljes rendezés előtt az összes nyugdíjhátralékok

Kézpénzben vagy bonokban kapiák-e meg a nyugdíjasok nyolcszáz-millió lej hátralékukat

Bucaresti-Bukarest, augusztus 4. Az állami nyugdíjasok küldöttsége tegnap felkereste Mitita Constantinescu pénzügyi alminisztert, akit arra kértek, tegye lehetővé azt, hogy a 800 millió lej nyugdíjhátralékot ne adóbonokban hanem kézpénzben kapiák meg. Ugyanis a nyugdíjasok egyrésze még 1931. évről elmaradt nyugdíját sem kapta meg és a hátralékok összege kb. 800 millió lej. Mitita Constantinescu alminiszter szívesen fogadta a küldöttséget, de kijelentette, Slavescu pénzügyminiszter csak arra hatal-

mazta fel az amortizációs pénztárt, hogy az összes nyugdíjhátralékokat adóbonnal rendezze.

Ha azonban a nyugdíjpénztár kézpénzben inkassálhatja künnlevőségeit, akkor a nyugdíjpénztár is fokozatosan kézpénzben fogja kifizetni a hátralékos nyugdíjakat.

Ugyancsak tegnap fogadta az alminiszter a nyugdíjas katonai altisztek küldöttségét, mely különböző kívánásokat terjesztett elő és Mitita Constantinescu kiltatásba helyezte azoknak teljesítését.

Schuschnigg osztrák kancellár a szociáldemokráta munkásság semlegességét szeretné biztosítani a náciik elleni küzdelemben

Tauschnitz Berlinbe érkezett. Letartóztatják Planetta védőjét

Genf, augusztus 4. Ugy hírlik, hogy Schuschnigg osztrák szövetségi kancellár szükségességét érzi annak, hogy a szociáldemokrácia semlegességét biztosítsa. Azt kívánja elérni, hogy a munkásság kívülről támogassa a kormányt a horogkereszt elleni küzdelem megharcolásában. Bécsi jelentés szerint a tartományi Heimwehr-vezetők értekezletén tudomásul vették Schuschnigg kancellárságát s hü fegy-

verbaráságot fogadtak az új kancellárnak. Egyidejű híradás szerint a Heimwehr leszerelésé folyamatban van.

Bécs, augusztus 4. A kancellár és a nemzetvédelmi miniszter napiparancsot adott ki, melyben köszönetet mond a nemzeti szocialista lázadás leveretésében résztvevő tiszteknek és kaonáknak.

Berlini jelekések arról számolnak be, hogy Stephan Tauschnitz volt osztrák kül-

Ugy mint ezen különböző országbeli emberek

Itélik meg a szerencsésen gyógyultak milliói ama csodás eredményt, melyet a Togonaltablettákkal elérték. Riz Géza. Cernáuj-ból pl. ezeket írja:

„Kötelességemnek tartom, Önöknek az Önök által gyártott Togonal készítményért köszönetemet nyilvánítani. Miután bizalmamat minden gyógyszer iránt elvesztettem, Togonal-lal végeztem az utolsó kísérletet, hogy reumatikus tagfájdalmaitól megszabaduljak. Ma minden szenvedőnek legmeglepetésben csak azt tanácsolhatom, hogy csak Togonal-t használjon, mert ez az egyetlen szer, mely engem megmentett! Hálából a Togonal-t minden szenvedőnek legjobb meggyőződésem szerint fogom ajánlani.”

Több mint 6000 orvos igazolja, hogy a Togonal gyorsan és biztosan hat

Rheuma | Ischias | Ideg- és főfájás
Köszvény | Spanyolnátha | Hüléses megbetegedések

esetén. A Togonal kiválasztja a húgsavat, bakteriumööl és a bajt gyökerében támadja meg. Togonal semmivel sem pótolható! Biztos, hogy hatználni fog! Tegyen még ma egy kísérletet! Az összes gyógyszerárakban és drogeriákban. Lei 52.— A Togonal-tabletta svájci készítmény.

Szekely Béla

A te gyereked

A modern gyermeknevelés kézikönyve!

Nincs rossz gyermek és nincs buta gyermek!

Minden ép és egészséges gyermek jó-nak, okosnak születik. Ha mégis rossz lesz, lélekben, szellemben más — úgy ez a nevelés hibája. A nevelés tudomány. Ez a könyv a csecsemőkortól kezdve nevelni tanít.

Szülőknek, nevelőknek, szakembereknek nélkülözhetetlen!

Ara 54 Lei.

Kapható minden könyvkereskedésben.

ügyi államtitkár. Berlinbe kinevezett osztrák követ delután a menetrendszerű repülőgépen Bécsből a berlin—tempelhofi repülőtérré érkezett.

Bécs, augusztus 4. Az Alpine Montangesellschaft élére a közelmúltban kormánybiztost neveznek ki, akinek az lesz a feladata, hogy teljes ellenőrzés alá vegye a megbízhatatlannak bizonyult nagy vállalat egész személyzeti politikáját s akadályozza meg, hogy a munkásság körében továbbra is szervezzék a nemzeti szocialista pártot. Egyidejű jelentés szerint a klagenfurti kórházban meghalt a szövetségi hadsereg egy katonája a múlt heti lázadással folytatott harcok során szerzett sebesülésében. Ezzel a szövetségi hadsereg halálos áldozatainak száma a tázadással kapcsolatban 19-re emelkedett. Bécsben a nemzeti szocialista letartóztatottak számát 4—5 ezerre becsülik. A vizsgálati foglyok egy részét számára a kormány új koncentrációs táborokat állít fel.

A lapok a lázadás likvidálása során külföldre menekült nemzeti szocialisták számát legalább négyezerre teszik. A menekültek egy-két kivétellel Jugoszlávia határát lépték át.

A rögtönítelő bíróság Eduard Henisch nemzeti szocialistát robbanóanyagok és gyújtószerok rejtetezése miatt kötőhá-lyára ítélte. Atszállították a sáralomhá-lyba s ki is végezték volna, de védője kgye-emért fordult Miklas elnökhoz, aki életfogytiglani fegyházbüntetésre változtatta át az ítéletet. Ha a kegyelem még percekét késik, az ítéletet vérehajtották volna.

Egyidejű jelentés szerint Erich Führer ügyvédet, Dollfuss kivégzett gyilkosának Planettának védőjét a főbírályáson elmondott védőbeszéde miatt letartóztat-ták.

Berlin, augusztus 4. Bécsi jelentések közlik, hogy dr. Rintelen volt római osztrák követ állapotában újabb rosszabbodás állott be. A követ halodálára teljesen megbénult.

Bécs, augusztus 4. II. Pius pápa megadta az engedélyt ahhoz, hogy Dollfuss koporsóját a bécsi 15. kerületben építendő Seypel-emléktemplom két koporsó befogadására készülő kriptájában Seypel odahelyezendő koporsója mellé helyezhes sék öröknegyalmorra.

Otto királyfi Zita királynéval hír szerint Olaszországba utazik. Bécsből jelentik: Otto királyfi és Zita királyné brüsszeli magánjelentések szerint Olaszországba készülnek. Allítólag már a hét végén elutaznak Stenackerzeelből. Hivatalos helyen nem tudnak az utítérvekről.

Lengyelország nem vesz fel angol kölcsönt! Varsóból jelentik: Az utóbbi időben sokat beszéltek arról, hogy Lengyelország hatalmas kölcsönt vesz fel Angliától. Nem kevesebb, mint 800 millió zlotyról szóltak a hírek. Lengyelország országutak, autótutak építésére kívánna fordítani ezt a hatalmas összeget. Mértékadó helyről szerzett információk most azt mondják, hogy a híresztelések adott formájukban nem felelnek meg a valóság-nak. Az igazság az, hogy bizonyos befolyásos lengyel gazdasági körök, melyek meg szerették volna élénkíteni a lengyel munkapiacot, sokat fáradoztak egy ilyen angol kölcsön megszerzése érdekében. Eddig azonban megfélelő angol ajánlat nem érkezett s különben is a lengyel kormány fináncpolitikai okokból igen szkeptikusan vélekedik ilyen kölcsöntervekről.

34. augusztus 5.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

előtt még fogászati alkalmazó küldeményt emi könyvtár, dr. románja folytán.

Avic — fürdőváros

Augusztus 4. A Németeraba vándorolt Czirár, aki már néhány mint orvos működik. Forium építését ter világvárosi nivóju geri strand is jávan élő orvosi kapa szerint a szanatóegkezdődne a városése, hogy népszerűki magát.

et ad ki

ba, hogy kerekenékü 1 és 5 dollárosár elkészített az ál-da.

kező közléseit az alminiszter arra a tá-ni szette, amelyet szenátor intézett a kija ellen. Thonagyobb szorgalmas bevezetésének azok között, azt áll-mány szembehelyezus akaratával és ezüsttörvény végre-

n autótutordai ut

uj utat,

árosnak

inden tekintetben modern technika min el járuljanak hoz ez. A munkálato-núség szerint au-fejezik, amikor szeptember második-överseny próbái. is résztvesz.

autók és motorke z fenntartva. Sze-tenek ezen az özelebből renovál falvi utat, mert ni rongálásnak a emészett modern

hely a zsidó élet asóit. A

nt Lei 180. Ro-cimre küldendők

SPORT

A belügyminisztérium visszavonta a bécsi Hakoah kitiltását

A Hakoah tovább folytatja romániai turáját

Cluj Kolozsvar, augusztus 4. (Az Uj Kelet tud.) A bécsi Hakoah ismeretes kitiltása után a csapat vezetősége még egy utolsó kísérletként táviratban a bukaresti szigorú vezérigazgatósághoz fordult jogorvoslásért, ahol igen helyesen megértették, hogy ha történetik is mulasztások a bécsi csapat vezetősége részéről, ez még nem lehet ok arra, hogy két ország közötti sportkapcsolatot megszakítsa és a kitiltást hatálytalanították.

A Hakoah engedélyének birtokában Aradra utazott ahol az ottani Hakoah-AMTE kombi ellen mérkőzött, amelyet 5:1 (3:0) arányban győzött le. A gólokat Ehrlich (3) és Donnenfeld (2), illetve Rosenbach lőttek.

Igy játszottak a csapatok:
Hakoah (Bécs): Löwy—Feldmann, Weisz—Breitfeld, Liebermann, Plaschek—Ehrlich I, Zwiebel, Ehrlich II, Donnan, feld, Reich.

Hakoah-AMTE kombi: Kerkai—Albert, Bessek—Tóth, Dvorzszak, Szécsi—Cucula, Magold, Kraemer, (Deutsch), Sepsi. (Kraemer).

A TAC-Romania méhközés,

amelyek, hogy alapos fejtörést okoz az illetékes sportköröknek, szokatlanul éleshangú polemikát provokált a két érdekelte város sajtójában. A kolozsvári sajtó temesvári tudósítás alapján megírta, hogy a mérkőzést vezető Vladovici kapitány nem tartotta kezében a mérkőzést, ami a különben is izgalmas játék elfajulásához és botrányhoz vezetett. Arról is terjedtek el hírek, hogy a mérkőzést vezető bíró — a szövetség megbízott kijelentése szerint is — különös elszármással vezeti a TAC meccseit és ennek tudható be a Romania súlyos veresége, amely egyébként normális körülmények között valóban lehetetlen lett volna. A kolozsvári lapok eme híradására válaszul egyik temesvári sportrovatóban a sajtóban szokatlan hangú cikk látott napvilágot, amelyben a cikk írója nem kiméli mérges nyilatkozatát „az elfogott kolozsvári lapok” sport szerkesztőit sem. A polemikába nem kívánunk a magunk részéről beavatkozni, azonban nem mulasztjuk el megjegyezni, hogy temesvári lapjaink a látszat szerint igen érzékenyen reagálnak minden a TAC győzelmét elhomályosító híradásra. Hogy milyen oka van erre, ennek megállapítása nem tartozik ránk, az ellen azonban vétő: emelünk, hogy kicsinyes klubérdekkel szolgálatában a sportsajtó munkárait — különösen egy lap részéről — sérelem érje.

Vasárnap indul el a Tour de Roumaine 66 résztvevője

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. Vasárnap reggel 8 órakor indul utnak a Tour de Roumaine 66 résztvevője a bukaresti Pata Teatrulról. A versenyen részt vesz két nemzeti csapat — románok és bolgárok —, 9 klubcsapat és 19 egyéni versenyző. Az ut 8 napig fog tartani.

Sakk az 1936-os berlini olimpiásznak!

Varsó, augusztus 4. Az elmúlt napokban tartotta ülését Varsóban a lengyel olimpiai bizottság, amelyen foglalkoztak a legközelebbi olimpiász kérdésével. A különböző kérdések letárgyalása után a bizottság olyan határozatot hozott, amely az egész világon feltűnést keltett.

A lengyel olimpiai bizottság ugyanis megállapította, hogy a jelenlegi politikai helyzetben Németország nem alkalmas arra, hogy a világ különböző nemzetiségű versenyzőit az olimpiáson vendégül láthassa, másrészt viszont az antiszemita kurzusra való tekintettel nem látja garantálva a zsidó versenyzők legteljesebb szabadságát, éppen ezért azt a határozatot hozta, hogy memorandumban fordul

a Nemzetközi Olimpiai Bizottsághoz, melyben kéri fogja, hogy az 1936-os olimpiászt nem Berlinben, hanem New-yorkba rendezzék meg.

A Román Kupa döntőjét Károly király születésnapján, október 16-án Bukarestben szeretné a két érdekelt egyesület lejátszani. A tervnek azonban akadályai vannak, amennyiben október 14-én van megálapítva a Románia—Lengyelország válogatott mérkőzés, amelyre mindkét egyesület ad játékosát és ez lehetetlenné teszi a döntőnek ezen a napon való lejátszását.

Táncol a kolozsvári Rapid futballcsapata. A Rapid futball egyesület augusztus 5-én, vasárnap a monostori Czellőgyár kertjében táncol egybekötött kertünnepélyt rendez. Kezdeté este 9 órakor. Hívateltz Péter, Románia diszkosz-bajnoka, temesvári jelentés szerint tt-hagyja Romániát és a közeli napokban külföldre távozik.

A debreceni Bocskay nemzetközi futball tornájának végérvényesen a bécsi Hakoah és Vienna lesz a két külföldi résztvevője. A négyes mezőnyt a Bocskay és Hungaria vagy Ujpes. egészítik ki.

KÖZGAZDASÁG

Uj törvényt léptetett életbe a kormány a bizományi árukereskedelelem szabályozásáról

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. (Az Uj Kelet tud.) A hivatalos lapban a napokban jelent meg az a törvény, amely a bizományi eladásokat szabályozza. A törvény főbb intézkedése a következő: a bizományi eladásokra vonatkozó szerződés csakis írásban jöhet létre, visszavonható a hitelezők részéről bármikor, még ha szabott időre kötötték is. A hitelező minden felmondás és előzetes értesítés nélkül bármikor visszaveheti részben, vagy egészben a bizományosnak eladásra átadott árut és el is szállíthatja. Ehhez mindössze törvényszéki elnöki végzés szükséges. Ezen az uton a hitelező még akkor is elviheti az árut, ha a szerződésben felmondási idő volna kitűzve.

A bizományos köteles kereskedői gondossággal ügyelni a neki átadott áru ép ségére, felül minden hiányért, veszteségért és kárért, amely az ő, vagy ügynökei illetve alkalmazottai hibájából felmerül. Az árut köteles a hitelező által elfogadott intézkedési bizosítási, legalább is a szerződésben, vagy a számlában képviselt érték erejéig és természetesen köteles a biztosítási díjakat pontosan fizetni. Hanyság esetén a bizományos felel minden kárért még akkor is, ha vis majorról van szó. A bizományos köteles az árut eredeti csomagolásban őrizni és a kijelölt raktárból nem szállíthatja el azokat. Ha a szerződésben nincs is kikötve, a bizományos csakis olyan helyen tarthatja a bizományi árut, amelyre a pénzügyigazgatóság által látalmazott bérleti szerződése van minden változásról köteles azonnal értesíteni a hitelezőt, akinek joga van bármikor ellenőrizni és feltározni a bizományos részére átadott árut. Ha a bizományi áru ellen a bizományosnak bármilyen kifogása van köteles azonnal közölni a hitelezővel, különben úgy tekintik, mintha az árut kifogástalan állapotban vette volna át. Az esetleges hibákat két nappal az áru megérkezése után kell közölni.

A bizományi áru karbantartásával és eladásával járó bármely költség a bizományost terheli, ki az árut csakis a szerződésben előírt feltételek mellett adhatja el. Ezeket a feltételeket a hitelező egyoldalúan bármikor módosíthatja, ha csak a szerződés másképpen nem intézkedik. Ha a szerződés nem intézkedik, vagy a hitelező más írásbeli utasításra nem szabályozza az eladási feltételeket, akkor a bizományos a rábizott árut csakis készpénzért a napi áron adhatja el. Ha a szerződés nem írja elő a bizományos hasznát, vagy jutalékát, akkor csakis a hitelező által számlázott árak és az eladási ár közötti különbözet illeti meg. Amennyiben semmiféle számla, jegyzék, vagy szerződés nem intézkedik az eladási árról viszont a bizományos az árut napi áron adta el, akkor jutalékának megállapításáért a bírósághoz fordulhat.

Ha a szerződés megengedi a bizományosnak, a hitelben való eladásokat, a bizományos csakis szakmabeli kereskedőnek adhat el árut, legfeljebb 90 napra elfogadvány, vagy rendeltény-váltó ellenében. A hitelezőnek joga van megtiltatni, hogy bizonyos cégeket, vagy személyeket a bizományos hitelben szolgáljon ki. A bizományosnak nincsen joga visszataranni bármit is követelések címén a hitelező részére hozzá befolyó pénzből, vagy áruból.

Az új törvény egy hónaptól két évig terjedő elzárással, valamint 10 ezer lejűl 100 ezer lejig terjedő pénzbírsággal sújtja a rosszhiszemű bizományosokat. Ha a hitelező haladékosan is ad, vagy elnéz valamit a bizományosnak, ez nem akadályozza meg a büntető intézkedések bírósági alkalmazását.

bankjai ebből keveset vásároltak meg, s a többi a magánosok tulajdonába ment át. Ezt az érdekes megállapítást most ki-gécsíti a most megjelent egyik külföldi statisztika, amely szerint Európa 26 államának jegybankjai közül csupán háromban — Albániában, Bulgáriában és Finnországban — nem változott az aranyállomány, nyolc államnak kevesebb aranya volt az év közepén, mint három évvel ezelőtt, a többi 13 jegybank aranyállománya pedig jelentősen növekedett. Az aranyat vesztett államok fedezete az

Háromszázhuszmillió dollárt vesztett Németország ez év közepéig aranyállományából

Párizs, augusztus 4. Néhány héttel ezelőtt ismertették Rist Charles, általánosan ismert francia közgazdász nagy fel-tűnést keltett tanulmányát a világ arany-termelésének 1933. évi nagy eredményeiről.

A hivatalos megállapítás szerint a múlt évben kerekén ötven milliárd lej értékű aranyat bányásztak az egész világon, de a különböző államok nemzeti

bankjai ebből keveset vásároltak meg, s a többi a magánosok tulajdonába ment át.

Ezt az érdekes megállapítást most ki-gécsíti a most megjelent egyik külföldi statisztika, amely szerint Európa 26 államának jegybankjai közül csupán háromban — Albániában, Bulgáriában és Finnországban — nem változott az aranyállomány, nyolc államnak kevesebb aranya volt az év közepén, mint három évvel ezelőtt, a többi 13 jegybank aranyállománya pedig jelentősen növekedett. Az aranyat vesztett államok fedezete az

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátoit mennyiségben kapható román és magyar fordításai is

az UJ KELET könyvosztályában

Ara 120 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltég (10 lej) előzetes befizetés mellett.

utóbbi három év alatt 1021 millió aranydollárról 645 millióra csökkent, ami átlagosan 37 és fél százaléki.

Az aranyat halmozó államok az 1931 közepén kinutatott 4091 millió aranydollár vagyonnal szemben ez év közepén 5774 millió aranyat mutattak ki, ami 1638 millió arany dollár, azaz 41.3 százaléki növekedést jelent.

Az aranyhalmozó országok között arány szerint Portugália áll első helyen, a cabszolut érték szempontjából Franciaországé az első hely.

mert jegybankja számára a fenti három év alatt 906 millió arany dollárt gyűjtött, tehát 40.9 százalékos az aranyálladék emelkedése.

Görögország állítólag most 25 millió dollár arannyal rendelkezik, három évvel ezelőtt pedig csupán hat millió arany dollár volt birtokában.

Svájc csaknem megduplázta aranykészletét: 162 millióról 316 millióra, Belgium 200 millióról 369 millióra, Hollandia pedig 200 millióról 338 millióra, tehát 138 millió dollárral növelte álladékát.

Anglia 135 millió aranydollárral szaporította álladékát, ami 16.9 százaléki emelkedést jelent. A fenti államok 1502 millió dollárt gyűjtöttek, a többi állam pedig együttvéve 141 milliót.

A sok aranyat vesztett államok között első helyen szerepel Németország,

amely 354 millió aranydollár állományából ez év közepéig készletekét kilenctizedet: 320 millió dollárt vesztett.

APRÓ HIRDETÉSEK

Megyeri költőnél egy 2 lej, vasárnapig belevél 6 lej. Legkisebb apró hirdetés 10 lej. Alakkeresőknek 10 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy levélünk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Kétszobás, fürdőszobás lakást keresek november 1-re. „Rendes lakó” jellegre csak a kiadóba kérek.

Fűzők? Melltartók? legelőnyösebben Garmid Szalonban Str. Neuculcea (Korniss u.) 2. Renner palota.

4000 drb. Eternit fedéllemez, kifogástalan jó állapotban, jutányosan eladó. Értekezhetni: Unió Szállítás Vállalat Pó-ér.

250.000 lej nyerhet 50 lejért, ha sietve vásárol Mentő Sorsjegyet, melynek szeptember 9-én lesz a húzása. Az összeget az „Economia” Sorsjegyroda Cluj, a nyertesnek készpénzben azonnal kifizeti. Sorsjegyet vásárolhat minden trafikban és sorsügynöknél.

Kiadó vendéglő bodegával, 2 nagy helyiség berendezéssel, 1 szoba konyha lakással, autóbusszmegeálló. Viz, villany, szép tiszta, tágas udvar, feltűnő ocsón augusztus 15-én átvethető. Cím: Pop ház tulajdonosnál, Str. Pata 102, D. u. 2—5.ig

Megnyit az első kolozsvári ort. kóser cukrászüzem. A legizlesebb kivitelű tortákat, mignonokat, szendvicseket, valamint apró süteményeket, eljegyzésekre, esküvőkre, keresztelőkre és egyéb alkalomokra a legizlesebb kivitelben, a legjutányosabb árban készítik. Adler, Str. Londrej (Hosszu u.) 19.

Kiadó szép butorozott szoba kapucemelti bejárattal fürdőszobahaszinnal. Str. Gen. Berthelot (Eötvös u.) 25.

Benőszülne 45 éves elvált, intelligens, jóméjű, kereskedő oly családba, hol megalapozott egzisztencia keretében, kiváló kereskedelmi kvalitásai mellett, méltó élettársa lenne gyöngéd, finomlelkű, intelligens és korban hozzáillő komoly unióknak. „Megértés” jellegre a kiadóba.

Intelligens ügynököt keres Lepage könyvkereskedés Cluj.

Előnyömtetés a legujabb minták szerint fehérneművárrás, kézi és géphímzés, csipkebevarrás, függöny, ágyterítő összeállítás monitrozás legszebben, legolcsóbban FISCH BÖSKE kézimunkaszalonjában Cluj, Str. Baritiu 16.

emig
Julius De

Prága, cseh híri osztrák ceiben, kásemig ban az Julius getéséről.

Február két forr banban, molták m tetlennek marxizm ott ez a támaszto Hatalmas százezres és szocia Nem csir marxizm

Az elle ez végzet fuss. háta terniché a szocia rata min elmenekii az utolsó szlovákiai Deutsch mozgalma itt jelenik az ausztr is.

Most g emigráns Mindenki nütt anya táviró jel év másod hirei. Az karlsbadi hogy kört borában. „Nincs m el minden Deutschho egy feljón

A közt vezetője metország ben vitt vánvaló. lősleges. kisebbiti büntét. ez a köz nyert Au csak az erőszakot zódik.

— A m ban Ausz dekében t dést.

— Doll Deutsch y tömegek e hitlerista ezek a tő a törvény bizonyos hajlandó

a náciy szeteseb

Ausztria volt, hogy szellemébe volna ma Svájc, his formán é független füss felru mindenne a gátat é

Az osztrák szociáldemokrácia emigráns vezérei között az ausztriai náci puccs izgalmas perceiben

Julius Deutsch nyilatkozik az ausztriai eseményekről és az osztrák munkásság állásfoglalásáról

Prága, augusztus 4. P. Swesdich, cseh hírlapíró Brünnben, éppen az osztrák forradalom legizgalmasabb perceiben, meglátogatta az osztrák munkásemigráció főhadiszállását. Lapjában az alábbi érdekes cikket írta a Julius Deutsch-csal folytatott beszélgetéséről.

Február és július: öt hónap alatt két forradalom viharzott le Ausztriában. Februárban ágyúkkal ostromolták meg a szocialista Bécs bevehetetlennek hitt fellegvárát. Az ausztró-marxizmust kifüstölték Bécsből. Holott ez a szociáldemokrata rezsim feltámasztotta halottjából a kis Ausztriát. Hatalmas építkezési munkát végzett, százrezes tömegeket szervezett meg és szociális reformok végtelen sorával a dolgozók Ausztriáját teremtette meg. Nem csinált diktatúrát. Az ausztró-marxizmus demokrata volt...

Az ellenforradalmi erőkkel szemben ez végzetes bajnak bizonyult. Dollfuss, háta mögött Musolinivel Miljmet terniché nőtt ki és kiágyazta Bécsből a szociáldemokráciát. A szociáldemokrata miniszterek és városi tanácsosok elmenekültek. A lázadás két vezére az utolsó pillanatban átszökött Cseh szlovákiába. Victor Adler és Julius Deutsch most Brünnből irányítják a mozgalmat, amennyiben ezt tehetik és itt jelenik meg két hetilap formájában az ausztrómarxizmus hivatalos lapja is.

Most gigászi munka folyik itt. Az emigráns vezetőknek nincs idejük. Mindenki a rádió mellett ül, mindenütt anyagot dolgoznak fel, telefon és táviró jelentések jönnek, az 1934-es év második ausztriai forradalmának hírei. Az újságíró, aki megszakítva karlsbadi útját, Brünnben szállt ki, hogy körülnézzen a bécsi emigráció táborában, nem tud beszélni senkivel. „Nincs most időnk” — ezzel utasítják el mindenünne, míg végül Julius Deutschhoz kerül, aki szakít magának egy félórát a beszélgetésre.

A köztársasági Schutzbund egykori vezetője nem akar sokat beszélni. Németországnak az ausztriai eseményekben vitt szerepéről. Ez annyira nyilvánvaló, hogy időt pazarolni rá fölösleges. Ez azonban, szerinte, nem kisebbíti az eseményekben Dollfuss binét. „Ki szelet vet, vihart arat” — ez a közmondás tökéletesen igazolást nyert Ausztriában. A diktatúra, mely csak az erőszakot ismeri, ellenkező erőszakot vált ki és erőszakban végződik.

— A munkásság megtizedelése valóban Ausztria és a Dollfuss rezsim érdekében történt? — tettük fel a kérdést.
Dollfuss büne — Dollfuss tudta — hangzott Julius Deutsch válasza —, hogy a munkástömegek erőteljes falat jelentenek a hitlerista Németországgal szemben és ezek a tömegek nem voltak hajlandók a törvényességből kivonulni. Mégis, bizonyos körök befolyásának engedve, hajlandó volt

a náci gangszterek elleni legtermészetesebb harci frontot eltávolítani.

Ausztria pedig éppen azon az úton volt, hogy néppalammá legyen, Svájc szellemében és éppen ugy biztosíthatna volna magának a semlegességét, mint Svájc, hiszen minden országnak egyformán érdeke volt, hogy Ausztria független maradjon. Azzal, hogy Dollfuss felrugta az alkotmányosságot, mindennek vége volt. Ő maga törte át a gátat és nyitotta meg a náciizmus

piszkos hullámai Ausztria előtt, amelyek így előntették az országot és örvényükbe sodorták őt magát is.

— Mj jöhet ezután? Káosz. Jön egy Starhemberg? Ki ez a Starhemberg? Politikai és szellemi nulla, aki normális időkben soha nem kerülhetett volna a közélet élére. Éppen a mai kritikus időkben híhető-e, hogy politikai tökélettel kövacsolhat magának, jóhangzásu neve miatt, mely a Habsburgokkal versenyez nemesi őseivel és az uralkodói jogok követelésével.

Starhemberg ambíciója

— És most valóban ő az egyetlen ur Ausztriában. De megelégszik-e ennyivel? Az az ambíció fűti, hogy Ausztria régence legyen. Ha csak kis ideig lesz kancellár, meg fogja nyitni Ausztria kapuit a restauráció előtt. Sokkal kisebb a népszerűsége, mint

Egy torpedóromboló csónakja 17 utasával felborult a konstancai kikötőben

Konstanca, augusztus 4. A kaszinó épülete előtt ma reggel felborult a Regele Ferdinand I. torpedóromboló egyik csónakja 17 emberrel. Közülük egy tengerész vízbe fullt, a többi sikerült megmenteni. Reggel hat órakor bocsátották vízre a csónakot a kikötőben horgonyzó hadihajóról, hogy a legénység egy része partraszálljon és bevásárlásokat eszközöljön a hadihajó számára. A tengeren hirtelen

Dollfussé volt. Dollfuss bizonyos népszerűségnek örvendett a parasztlakosság körében, mely a maga emberének hitte. De Starhemberg? A Heimwehren kívül nem támogatta senki. Ha Dollfussról azt lehet mondani, hogy a lakosság husz százaléka állt a háta mögött, úgy Starhemberg mögött legfeljebb a lakosság 5 százaléka áll. És úgy látszik, a hadsereg is lázadzik már a hitlerizmusnak e variánsa ellen. Még hivatalosan nem közölték, de már mindenki tudja, hogy a július 25-i puccsban katonák és rendőrök is szerepeltek.

Ujabb vér...

— Előre lehet tehát látni, hogy Ausztriában hetek múltán újabb véres események következnek, amelyek anarchikus káoszban fognak végződni és végeredményben külföldi hatalom beavatkozását teszi szükségessé. A munkáspárt, mely nem minden öröm nélkül nézi az osztrák fasizmus nyomorú végét, nem fogja soha semmiféle náci vagy fasizta uralom szekerét tolni. A munkáspárt reményteljesen várja, míg út az órája és ez az óra mincisen messze. Nem lehet a munkáspártnak tulajdonítani az eddig kiöntött vért és azt sem, amely addig folyt meg.

A felelősség a munkásság ellenségeié.

vihar keletkezett, amely a csónakot felborította. A segélykérő jelzéseket a tenger zugása miatt későn hallották meg és azonnal segélybarkákát küldték a helyszínre. A hadihajó fedélzetéről egy altiszt beugrott a vízbe és egyedül megmentett 4 tengerészt, a többi kuszott a partra, egyet kivéve, akinek később megtalálták a holttestét.

A szervezett zsidó munka kérdésében megegyezés jött létre a palesztinai zsidó mezőgazdák többsége és a munkásszervezetek között

A Sáron-völgyében biztosítják a kolonisták a zsidó munkát

Jeruzsálem, augusztus 4. A palesztinai jisuv minden részében nagy elégtétellel vették tudomásul azt a hírt, hogy a Hísztrudth Haovdjm és a kolonisták nagy csoportja között megegyezés jött létre a szervezett munkások foglalkoztatása kérdésében. Megalkult a Hísztrudth Hachaklaim Haleumim (a nemzeti kolonisták szövetsége), mely néhány jelentékeny földbírtok és padeszt tulajdonos vezetésével a mezőgazdasági termelés jelentős hányadát képviseli és a Hísztrudthtal való megegyezés alapján mint elvi álláspontját szögezte le, hogy csak a Hísztrudth Haovdjm-ban szervezett zsidó munkásokat alkalmazza.

Az új mezőgazdasági szervezet magában foglalja mindazokat a kolonistákat, akik eddig is csak szervezett munkással dolgoztak a birtokokon és az utóbbi két évben alakult mezőgazdasági telepítések nagyrészét a Hísztrudth Hachaklaim (paraszt szövetség) szemben, amely részben csak arab, részben pedig zsidó és arab munkásokat foglalkoztat, ez az alakulat nemzetgazdasági szempontból tartja fontosnak, hogy az egységes és szervezett zsidó munkásságnak biztosítsa a munka lehetőségét a zsidó mezőgazdaságban. Az alakulat élén Samuel Zuchowicki, a Magdiel kolónia alapítója, mely az első középosztálybeli mező-

gazdasági telepítés a Sáron völgyén, Baduch Ostrowski, a virágzó új amerikai kolónia, Raapana alapítója és Ludwig Pinner dr., a samarjai Chana padeszt elnöke áll. Az új szervezetben a sáronvölgyi zsidó kolóniák domináló többsége tömörült, de a szervezet túlnő a sáronvölgyi telepítéseken és az ország minden részében egyhangú lelkesedéssel csatlakoztak hozzá a zsidó mezőgazdák.

A munkáshelyezések kérdésében a Hísztrudth már gyakorlati megvalósítás útján halad. A megállapodás értelmében a most Palesztinába várt 2000, a munkásszervezetekhez tartozó munkások közül 700 embert azonnal a Hísztrudth Hachaklaim Haleumim kolonistái felé irányít. A Hísztrudth 30 elsőrangú mezőgazdasági munkást mint instruktort állít a kolóniák rendelkezésére, akik az új bevándorlókat irányítani fogják a kezdeti nehézségek áthidalásáig. Kötelezte magát ezenkívül a Hísztrudth arra is, hogy a munkásiány miatti zavarokat olyképpen rendezze, hogy a városi munkásság egy részét, főleg az építkezéseknél foglalkoztatottakat, a sürgős munkák elvégzésére a kolóniákra utalja.

A megállapodás során a munkáshelyezések kérdésében is megegyezés jött létre a szakszervezet és a kolonisták között. Megállapodtak úgy a munka-

idő kérdésben, mint abban, hogy a munkabért illetően a munkások és a munkásszervezet vegyes bizottsága fog dönteni. A szakszervezet ebben a bizottságban Kaznelson képviseli.

A jisuv minden körében ezt az alakulatot tekintik az első komoly kísérletnek arra, hogy a zsidó mezőgazdaság helyzetét megjavítsák és a zsidó munka lehetőségét a mezőgazdasági telepeken biztosítsák.

Ma szovjet-repülőraj indul Párizsba

Moszkva, augusztus 4. Válaszolva a francia aviatikusok látogatására egy szovjet repülőraj holnap Párizsba indul. Az utvonat Lemberg—Krakkó—Bécs—München—Strassburg—Párizs. A kiránduláson számos orosz személyiség vesz részt, köztük Unschiht népbiztos is, akik meglátogatják a francia aeronautikai intézményeket, üzemeket és gyárakat.

Berlin, augusztus 4. Hír szerint Varsó és Moszkva között tárgyalások folynak a két állam politikai foglyainak kiesereléséről. A tárgyalások nem biztatnak gyors eredménnyel.

Tighina mellett a Dnyeszterből egy szovjetkurir holttestét halászták ki

Tighina, augusztus 4. A Dnyeszterből tegnap egy holttestet halászak ki, amelyben agnoszkáltak Sporis nevű tighinai származású szovjetkurirt. Sporist ismeretlen tettesek felölték és a vízbe dobták.

Ismeretlen tettesek Marsaillesben kiszúrták egy román tengerész szemét

Marsailles, augusztus 4. Az elmúlt éjjel Ion Ivacu román tengerészt közből ismeretlen tettesek megtámadták és össze szúrták az arcán. A szerencsétlen tengerész elvesztette szemeyelgát. A rendőrség keresi a támadókat.

Letartóztatták a franciaországi nagy erdőtüz okozóját

Párizs, aug. 4. A hatóságok letartóztatták a Saint Maxime aur Mer-nél történt nagy erdőtüz tettesét, egy Beltrame nevű favágó személyében, aki vigyázatlanságból gyújtotta fel az erdőt, amelynek 600 hektárnyi területe égett el.

A francia idegenlégióba lép be a manchesteri herceg fia

London, augusztus 4. A Daily Express szerint lord Montagu, a manchesteri herceg másodszüllött fia hajóra ült. Utazásának célja, hogy besoroztassa magát a francia idegenlégióba.

1,2 milliárdot fordítanak az olasz légügyi felszerelésre, Rómából jelentik: A légügyi minisztérium újabb törvényes rendelkezés alapján felhatalmazást kapott, hogy 1,2 milliárd lírát fordíthasson légügyi felszerelés kiegészítésére.

Ötven ezer néger üdvözölte a felszabadítóit. Newyorkból jelentik: Jamaika szigetén Kingstonban a néger felszabadítás századik évfordulója alkalmából Marcus Garvey néger politikai vezér vezetésével 50 ezer néger ünnepi nagygyűlést tartott. A nagygyűlés üdvözlését küldte Amerika és Anglia valamennyi brit lakosának, hálából a felszabadítás elrendeléséért.

Külföldi képviselvek

(Románia részére is patentírozott cikkek, kizárólagos egyedárusítási joggal) körzeti vételére, minden nagyobb és kisebb városban komoly, megbízható cégeket vagy egyéneket keresünk, kik ügynökökkel is dolgoztatnak. Szakismere: nem szükséges. Ajánlatok „Állandó üzlet” jellegre Rudolf Mosse hirdetőbe Arad küldendők.

Sayers, Jellige: „Gyilkosság”. Egy hirtetőróda titkai: vér, arany, kokain. A 28 lejes detektívroman. Kapható az Új Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltés előzetes beklüldésével.

1021 millió arany-...
...csökkent, ami átlá-...
...lék.

1930 államok az 1931
...4091 millió aranydol-
...mben ez év közepén
...mutattak ki, ami
...ár, azaz 41,3 száza-
....

országok között
...ortugália áll első
...érték szempont-
...ágé az első hely.

mára a fenti három
...any dollárt gyűjtött,
...az aranyáradék emel-

mag most 25 millió
...delkezik, három év-
...rán hat millió arany-

negdupláztá arany-
...316 millióra, Bel-
...9 millióra, Hollandia
...8 millióra, tehát 193
...teite álladékat,
...aranydollárral szá-
...ami 16,9 százalé-
...fenti államok 1502
...tek, a többi állam
...milliót.

szített államok kö-
...zerepel Németor-
...g.

nydollár államánya-
...szletének kilenczete-
...veszített.

RÓ TÉSEK

gy az 2. fejelet, vassze-
...erkisebb sűrű hírsz-
...eszközök 13 évvel
...rdetések díja elő-
...let csak egy tövös-
...reg mellékelve van.

obás lúktást keresek
...les lakó” jellegre cí-
...ek.

2? legelőnyösebben
...t. Neculcea (Korniss

edéllemez, kifogástá-
...nyosan eladó. Erte-
...tási Válatat Főér.

50 lejért, ha sietve
...gyet, melynek szep-
...zása. Az összeget az
...roda Cluj, a nyer-
...onnal kifizeti, Sors-
...nden arafikban és

degával, 2 nagy he-
...1 szoba konyha ía-
...álló. Víz, villany,
...var, feltűnő ócsón
...tét. Cím: Pop háza-
...ta 102, D. u. 2—5lg

olozsvári ort. kóser
...esebb kivitelű tor-
...szendvicseket, vala-
...és eljegyzésekre, va-
...és egyéb alkal-
...kivitelben, a leg-
...szitek. Adler, Str.
...19.

zött szoba kapu-
...rdőszobahasználat-
...t (Eötvös u.) 25.

elvált, intelligens,
...kereskedő oly uri-
...ozot: egzisztencia
...skedelmi kvalitásai
...sa lenne győnőd,
...és korban hozzá-
...Megértes” jellegre

öt keres Lepage

abb minták szerint
...zsi és géphímzés,
...ny, ágyterítő össze-
...szében, legócsób-
...kézmunkaszalónjá-
...16.

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Levél a nyaralásról

Meleg nyári napon legyen szabad egy-zer egy Wizo-asszonyok is kirugni a hámból, ebben a végtelen világban. Szegény zaklatott világ, amelyen diadalát ulti az erőszakos forró kánikulában is hi deg borzongással olvassuk a gyilkolások zuhatagát és lesújtó melankóliával veszszük tudomásul a leghajmeresztőbb eseményeket. Minden lehetetlen lehetséges már a világon, miért ne írhatna egy Wizo asszony egy furdőlevelet, amelyben nem lesz Wizo-propaganda és nem lesz cionizmusról szó. Igen, akár milyen hihetetlenül is néznek rám Wizo testvéreim lelki szemekkel, ez egyszer egész más irányban fejtem ki propaganda készségemet, amennyiben volna ilyen tulajdonságom. A nyaralásnak akarok propagandát csinálni legszélesebb körben és gondolom, hogy erre mégis csak az asszonyok lapja lehet a legalkalmasabb, mert mi asszonyok vagyunk azok, akik, mi türelemmel, szeretünk és mindenáron akarunk is nyaralni. Mert olyan unalmas az élet, ahogyan folyik, minden zökkenő nélkül, kényelmes két, vagy háromszobás furdőszoba és mellékhelyiségek lakásunkban. Meg van a megszokott jó kosztunk, sok víz hideg is, meleg is ha kell, lehet mosdani bőszegesen, még furdni is meleg vízzel telt kádban. És van személyzet, kinek egy, kinek kettő, van tiszta cipő és rend és nyugalom. Olyan unalmas és olyan fárasztó, már minden az ember idegeire megy, pihenni kell, el hazulról.

Egy édes júniusi reggelen kinyújtóztam én is, hálószobám ablakán játékosan vizitelték a nap sugarai a nyiló és bódítóan illatos hársfa virágaim keresztül, méhek raja szongva szedegettek a drága mézét, fáradhatatlanul. De mi vagyok én, talán méhecske, hogy fáradhatatlan legyek, nem, én asszony vagyok, fáradt és pihenni vágyó, nyár is van és a nyaralás minden fáradalom gyógyítója.

De hova menjem az ember nyaralni; nekem pihenni kell, a gyerekeknek viola sugár kell, pénz nálunk a legkevesebb, tessék ilyen módon nyaralási programot csinálni. Pedig meg kell csinálni, remélem, nincs egyetlen asszony sem egész Erdélyben, aki más véleményen lenne. Sokat törtem ezen a fejem, míg egy regelen megjelent az Uj Keletben a megváltozt és minden igényeknek megfelelő, minden kívánságot kielégítő hír: „Tizen-négy nap a Fekete-tengeren“, nagyszerű, olesó, kényelmes, kitünő ellátás, fényes program és tenger, szívünk minden álma a drága szép varázslatos tenger. Szórákozás és pihenés, gyógyulás a gyerekeknek. A jó isten áldja meg az újságírókat, milyen aranyos emberek, hogy furdnek a szegény ember testi és lelki jólétével. Néki a készüldésnek, mi is kell a tengerre? Olyan olesó az egész, soha ilyen olesón nem nyaraltunk és ilyen jól, hogy mindenki megkapja azt, amire szüksége van. De azért valamit csak kell venni. Egy dressz, egy furdőcipő, pizsama, egy furdőkalap, egy fekete szemüveg, na és nem utolsó helyen áll az olaj meg a crème, amit káros számra ken magára az ember a nap égő sugarai ellen. Jó pár napi látás-futás, idegesség és végre felfokozott ingerült állapotban elérkezünk a nagy naphoz és öt, hat, hét csomaggal cipekedve, lihegve berogyunk a vagonba és megkezdődik a vágyva vágyott és hön óhajtott nyaralás. Semmi, egy éjjel nem alszik az ember, mindenkinek meg van a helye, pedig lehetne úgy is, hogy állva utazzunk Bukarestbe, milyen jó, hogy van ülő hely, dülöngözve pislogunk egymásra leragadó álmos szemmel, míg mindenki kidől és próbál elhelyezkedni, ki bóröndre, ki a szomszédjára és alszunk is egy percig, még talán egy félórát is. Olyan rövid egy ilyen éjszaka, alig tesszik egy hétnél és már reggel van. Bukarestben vagyunk néhány pár csomaggal, szalad a Hamal előre, mi utána frissen és furdén, mint karesu gazellák, nincs kocsis, nem baj, félóra sem telik bele s már robugunk a forgalmas zajos utcákon leszedik a csomagokat, kiderül, hogy nem jut a vélt szállodában szoba, semmi baj, még dél sincs és szobában vagyunk, kellemes, tiszta szállodában, Bukarestet meg kell nézni, valamit vásárolni is kell, egy pár száz lej elcsúszik, kocsis, fagyalt, ez a meggyás, valóban minden olyan olesó. Az elején van mindenki, még van

pénz, férjeinket kifosztottuk a lehetetlen ség határáig, egy kis megtakarított pénz is van minden asszonymak, azt is elhozta Mi szolgálhatna nemesebb célt, mint a nyaralás? Megy tovább a karaván, vagy ahogy valaki szellemesen megjegyezte, a garaván, mert tesszik tudni társas utazás volt ez, aminek hiteles történetét leírom. Reggel indulánk és dél felé érkezünk Konstancába, ott várt reánk a Fekete-tenger minden bübájával. De milyenek is az emberek, kinek kellett most tenger, éhes és álmos volt minden ember és szoba kellett mindenkinek. Valánk ezen mindenkik, vagy egyszerűen, mindenki egyformán fáradt és mindenki egyformán éhes és türelmetlen. Bórönd hegyek álltak utunkat a szálloda halljában és egy kicsi ablakon osztják a szobákat a konstancai forró naptól elesigázott várakozó nyaralóknak. Dícséretre legyen mondva a rendezőnek, azon éjjel már mindenki ágyban aludt, ki matracon és párnán, ki csak sodronyon, tekintettel a nagy nyári melegre, meg olyasmi is történt, hogy a szálloda tulajdonosa tudta pontosan, hogy a szobákból eltűntek a matracok és a párnák. De az is ugy volt, hogy az igazgató, aki a szállodát vezette, elvált a

feleségétől és elkeseredésében nem törődött többet a dolgokkal. Hiába, mindennek az asszonyok az okai és nem szép, hogy egyik másik asszony sirt és kétségbeesett, mert még éjjelben nem tudott lefeküdni. Egy kis szolidaritás lehetne bennünk és biztos, hogy mi vagyunk minden baj hátterében, hát legyünk mindig türelmesek és el nézőek. Amerikai gyorsasággal készültek matracok és párnák, sőt a heverők is, kárpitosok és asztalosok raja dolgozott és mialatt a társaság kiutazott a kényelmes autobuszokon Mamiába, azalatt a szobák is rendbe jöttek és megkezdődött kevés viszontagság és fáradtság után igazán és visszavonhatatlanul a pihenés és a nyaralás.

Jó, de tesszik azt tudni, hogy viola sugár csak korán reggel van, hát korán kell kimenni a tengerhez, mondjuk, úgy reggel hatkor, igen, de reggelit nem adnak csak hétkor, mégis már hatfól készüldtünk hétre; lmentünk az étterembe, nyolcra megkaptuk a reggelit, ki szürke tejes kávé, ki nyulós sűrű teát és félkiloneg táján kimentünk mérgelődve, hogy nem tudjuk megfogni sohasem a viola sugarat. A jó teremő berendezette volna ugyis, hogy kilenckor legyenek a violák, de fogadom, hogy itt is Éva volt a bűnös, hát inkább nem szólok egy szót sem.

A tenger mindenért kárpótolt aztán.

Amíg egy lány eljut — odáig

Én nem tudom, de mikor nekem ez a történet a zongorával, az istállóval meg minden egyébbel közben az eszembe jut, hát bizony jön, hogy nevessek. Pedig bizony Isten sokkal több okom volna rá, hogy a hajama tépjem és zokogjak.

Mindenekelőtt meg akarom jegyezni azt, hogy mindig a bohém humoristák dícső táborához tartoztam. Azokéhoz, akik mindig a „mást“ akarják.

És akik még akkor is humorizálnak, ha a saját életükre megy a játék.

De nem akarok a dolgok ébebe vágni és neki ülök elmesélni az „Amíg egy lány eljut — odáig“ (a zongoráról az istállóig) című történetet.

Hétéves koromban az édesapám meglepett egy zongorával. Eppen költözködtünk és ideiglenesen a faskamrában helyezték el.

Az kérdeztem, hogy hát ezzel mit fognak csinálni? Hisz az új lakásban nincs faskamra. Mire a mamám kioktatott, hogy: Ezen játszanai fogok.

Erélyes kislány voltam és kijelenttem, hogy én a régi játékaimmel akarok játszani. Nem ez az a „nagy vacakka!“ (Hába, megéreztem előre a szenvedéseket). Ez nekem nem tesszik. Nem használt semmi a kapálódzás. Beiratkoztam zongorára. És megkezdődött a kalmpálás. Haj! Szomorú idők voltak azok. Mikor hallottam magam zongorázni, hát mindig sírogórcsöt kaptam, olyan falcs volt. De azért: az én anyám büszkén hengegett velem:

— A kislányom zongorázik.

Kilencéves koromban még mindig a Bayer első füzeteit tartottam. Ugyanis fe fedezem, hogy ugy kellemesebb a zongorázás, ha az ember változtatja a tanárnő, mert ugy nem kell sokat gyakorolni. Az ember egész egyszerűen mindegyik ket — elölről kezdi a dogot. És kész!

És azonkívül felfedeztem még egy előnyös oldalát a zongorának. Ha anyukám- rak olyan vendégei voltak, akik nem tesszettek, hát leültem — zongorázni. Egész biztosan elmentek. Ha anyuka esetleg haragudott, akkor egy 9—10 éves hölgyhöz illő fensőbbeséggel jegyeztem meg:

— Hja! A kislányom zongorázik.

Ez így ment évekig. Nyolc esztendő zongoratanulás után legutolsó tanárnóm kijelentette, hogy megvehetem már a — Bayer II. kötetét. Édesanyám rém boldog és büszke volt: rám. Már óriási zenei karrierből álmodozott a számomra. Horizontok nyitak meg előtte. „A kislányom, aki zongorázik!“

Rögtön kivett a tanárnőől és beiratott egy zeneakadémikushoz. A tanárnőt kevesek. Azok elrontják a — technikámat (!) És azán elmentem az akadémikushoz. Az első óra után szomoruan jegyezte meg:

— Kiszasszony! Kegyed ugy zongorázik mintha — fejne.

Sértődötten tiltakoztam. Mire a professzor exkuzált:

Fedrosodó és pillanatonként csapkodó hullámai ringattak és öleltek, simogattak és masszíroztak. A mamaiai strand csodálatosan szép, homokja selyem sima, a tenger hullámai mint a bársony, meleg és simogató. Messze, sok száz méterre gázolható nem uszónak is. Egészen biztos, hogy ha kiépitik, óriási konkurenciája lesz a külföldi tengeri furdőknek. Hallottunk is arról, hogy tervbe van véve Mamaia kitépítése teljesen nyugati mintára. Alighogy megkezdtem a nyaralásról az írást már be is fejezem, mert egy kicsit bosszúra nyult a bevezetés. De így van ez a nyaralással is, sokat készüldünk és hamar elmullik, de ígérem, hogy még írok arról, hogyan telt el az idő Konstancában. Befejezésül essék szó Palesztináról is. Amikor el indultunk Clujról, valaki azt kérdezte, hova megy ez a sok zsidó?

Tán Palesztinába? Mire valaki azt mondja, ugyan kérem, hisz ez az Ellen-zék társas utazása Konstancába.

Az Ellen-zék? — rázta hihetetlenül a fejét az illető, hiszen itt mindenki zsidó, szinte biztosra vettem, hogy Palesztinába mennek.

Csak azért mondom el ezt a kis pábeszédet, hogy tanuljunk meg kedveseim, hogy zsidók maradjunk mi akkor is, ha az Ellen-zék utaztat bennünket.

Weinberger Nándorné

— az istállót. Most rátérek, hogy miképpen függ össze az istálló — zongorával.

Mi történt? Egy holdas ereli estén mind a 22 telen kísért a — Gorenra (szénakazal). Ők látták, hogy holdas este- nek a lányok is... Igen. Ők maguk nyiták ki a kaput. Nem én fejejtetem — nyitva. Agyon szekáltak. Azt mondták, hogy nem jöt separtem össze a trágyát.

Hát hogy engem ott nem hagytak élni, azért még nem hagytam volna ott a refethet. Nem! Minthogy én egy kitartó ember (l) vagyok. De azt állították, hogy ugy fejek, mint aki — zongorázik. Vér- lázító.

De nem pihenek. Kertészkedem. Nesz-Cionah.

Stefánia Hillmann

A temesvári Wizo-központ jelentése

A Wizo bevételei az aradi konferencia óta

Hátralékok a régi büdzsére

Oradea (tulfizetés)	Lei	5,000
Medias	„	500
Petrosani	„	800
Targu Mures	„	8,500
Valea lui Mihai	„	1,000
Carei	„	2,424
Satu-Mare	„	938
Chisineu Cris	„	200
Sighet	„	3,115
Összesen:	„	22,477

Hátralékok szervezeti hozzájárulásra

Toplita	Lei	105
Baia-Mare	„	330
Odorheiu	„	600
Petrosani	„	690
Orsova	„	525
Sighet	„	2,325
Targu Mures	„	1,800
Valea lui Mihai	„	975
Carei	„	1,530
Medias	„	400
Satu-Mare	„	2,100
Összesen:	„	11,380

Uj büdzsére

Orsova	Lei	945
Toplita	„	4,500
Visaul de sus	„	610
Salonta	„	1,200
Cluj	„	10,300
Rovine	„	1,000
Baia Mare	„	790
Medias	„	1,000
Oradea	„	5,000
Somcuta Mare	„	500
Brasov	„	2,200
Lugoj	„	5,000
Sighet	„	3,000
Dej	„	2,000
Összesen:	„	38,045

Közgazdász lett belőlem. És kiválasztottam a legnehezebb ágát a gazdasátnak

HIREK

— A Kárpátokon inneni liberális képviselők és szenátorok gyűlése Temesváron. Néhány héttel ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a Kárpátokon inneni képviselők és szenátorok Lapadatu erdélyi miniszter elnökletével gyűlést tartottak a párt kolozsvári klubhelyiségében. A gyűlésnek célja volt a Kárpátokon inneni képviselők és szenátorok együttműködésének megteremtése és az általuk képviselt területek lakossága érdekében megvédése a parlamentben. A gyűlés vasárnap újabb megismétlést Temesváron, amelyen személyesen vett részt Tatarescu miniszterelnök, Dinu Bratianu, a liberális párt elnöke, míg a gyűlés elnöki tisztét ismét Lapadatu töltötte be. Hír szerint több miniszter és számos megye prefektusa vett részt a gyűlésen. Dunca Jenő dr. Kolozs megye prefektusa szintén Temesvárra utazott.

— Nagy erdőtüz pusztított Braila környékén. Brailából jelentik: Lanca község közelében kigyulladtak az állami erdőségek. A szárazság következtében a tűz rohamosan terjedt és hatalmas területen pusztította az erdősegeket. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy egy személynél mozdonyából kipattant szikra okozta a tüzet.

— A szenvedő, beteg nőket reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz 2—3 óra alatt könnyű, lágy béltüreléshez segítő és ezáltal igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervezetre. A női betegségekre vonatkozó tudományos eredmények több nagynevű alapvető írja műveiben, hogy a Ferenc József vízzel elért kitűnő eredményekről saját kísérletei alapján alkalma volt meggyőződést szerezni.

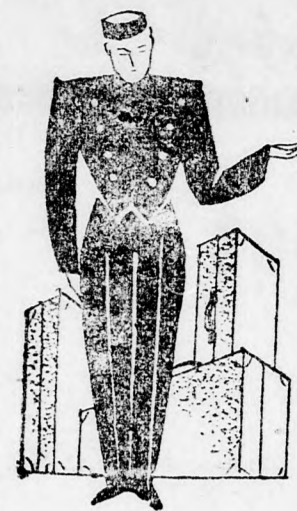
— Averscu tábornok meg akarja szervezni a volt frontarcosokat. Bukarestből jelentik: A Curențiu tudni véli, hogy Averscu marsallnak szándékában állana összegyűjteni az összes volt frontarcosokat. A marsall valószínűleg szeptember hónap folyamán manifesztumot fog kibocsátani, melyben nagygyűlésre hívja össze a volt tiszteket, katonákat, hadirok. katonákat, akik vezetésére állt harcoltak.

— Tisztújítás a bethleni hitközségben. Bethlenből jelentik: A múlt hó 29-én zajlott le Bethlenben a hitközség tisztújító gyűlése. Egy hangú választással elnök lett: Indig Lázár, alelnök Izsák Lázár, gondnok Klück, választmányi tagok: Khat Géza, Pollák Leopold, Goldstein Bumi, Farkas Dezső, Berkovits Nánán, Bronnes Sámuel és Edelhaid.

— Bomba robbant egy barcelonai textilgyárban. Barcelonából jelentik: A város közelében levő nagy textilgyárban bomba robbant, amely igen jelentékeny károkat okozott. A vizsgálat megállapította, hogy egy sztrájkjal kapcsolatos szabotázsról van szó.

Ha Bukarestbe utazik szálljon meg a

GRAND HOTEL Lafayette - ben.

Szállodánk a főváros szívében a Calea Victorián fekszik. 250 nyugateurópai kényelemmel berendezett szobában hideg és meleg víz, telefon, fürdőszobák.

Teljes penziót (szoba, reggeli és étlap szerint választható 3—3 fogásos ebéd és vacsora) már három napi tartózkodásnál is 300 leitől nyújtunk.

Gyönyörű hall, fogadó és társalgó termek, író, olvasó szalon, terraszkerf. Iskolázott, fegyelmezett, magyarul is beszélő személyzet.

Minden vonafnál kényelmes autóbuzunk és tolmácsunk várja vendégeinket.

Elvünk: „Mindent a vendégért!”

GRAND HOTEL LAFAYETTE

— Rövid hírek mindenünnen. Piccard tanár szeptemberben feleségével együtt Philadelphiából sztratoszféra repülésre startolt. A házaspárnak Seattle amerikai órnagy sztratoszférarepülő rendelkezésre bocsátja azt a ballont, amellyel ő szállott fel a sztratoszférába. — A szovjet az év első negyedében 121 ezer tonna petróleumot adott el Németországnak. Az elmúlt év hasonló időszakában 60 ezer, két évvel ezelőtt 127 ezer tonnát vett át a szovjet-től Németország. — A délspanyolországi Huelvában ünnepség volt Columbus Krisztofának, Amerika felfedezőjének emlékére, amelyen a spanyol tengerészeti miniszter több amerikai állam diplomáciai képviselője s a portugál követ is résztvettek. Salpajin fia vidékre szökött menasszonyával. René Valier filmszínésznővel s ott házasságot kötött vele. A filmszínész nő Salpajin partnere volt a Don Quihote filmben. A nagy énekes nem akar tudni sem fiáról, sem új menyéről és leveleikre nem ad választ. — II. Pius pápa ma Castol Gandelfóban fogadta Pacelli bíboros államtitkár, aki jelentést tett a Szentatjának egyházkormányzasi ügyekről. A pápa később zárandokok csoportjait fogadta. — Hannoverben egy kátrányos kazán felrobbant, két munkás meghalt, egy súlyosan, míg több gyermek könnyen megsebesült. — Az Amerikában pusztító orkán Detroitban 9. Cleveland (Ohio)-ban pedig 11 áldozatot követelt. — Osszel a francia posta rádió-propagandabélyegeket fog kibocsátani Bramly és Ferró francia feltalálók arcképével.

— Súlyos krízisbe jutott a délafrikai gyémántpiac. Londonból jelentik: A délafrikai Kimberley a gyémántpiac krízise miatt súlyos helyzetbe került. A kormány most azzal a tervvel foglalkozik, hogy új iparágakat teremtsen, mert még évekig nem lehet számolni azzal, hogy a gyémántpiac talpraálljon.

— Meghalt Daruváry Géza volt magyar külügyminiszter. Budapestről jelentik: Daruváry Géza nyugalmazott magyar igazságügy- és külügyminiszter tegnap éjjel 11 órakor 69 életévében meghalt. Daruváry az utóbbi években teljes visszavonultságban élt.

— A toplicei Wizo Herz-ünnepélye. Herz halálának harmincadik évfordulója alkalmából a toplicei Wizo-csoport, a többi cionista szervezetekkel karöltve, jól sikerült Herz-ünnepélyt rendezett a helyi Astna-mozgók termében. A gyász-ünnepélyt Liquornik Amália elnöknő románnyelvű bevezető szavai nyitották meg, aki szépen felépített beszédében vázolta a Herz jelentőségét, valamint a cionista mozgalom keletkezését. A kínáló beszédet a hallgatóság lelkes tapsjal honorálta. Utána Klein Izrael tartott rövid héber beszédet. Az Elmolá rachamim recitálása után a Mizrahi chalucá egy előképet adtak elő, majd héber dalokat énekeltek. A hangulatos ünnepet Blumenthal M., a toplicei helyi csoport elnöke zárta be, akinek záróbeszéde után a közönség a Hatikva hangjait mellett oszlott szét.

— Borzalmas árványok ölt a pestisjárvány az indiai tartományokban. Londonból jelentik: A kolerajárvány az indiai központi tartományokban július eleje óta 5500 halálos áldozatot szedett. Az orvosok munkája a legtöbb helyen nehézségekbe ütközött, mert a fertőzött vidékek lakossága vonakodik az oltástól. Az emberek attól tartanak, hogy még jobban magukra vonhatják a betegség istennőjének haragját. A járvány átterjedt a madraszi Ganjam partvidéki területeire is, ahol az országutakon a közlekedés csak a legnagyobb nehézségek közepette bonyolítható le a holttesteket máglyára szállító ékrösszekerek végtelen sorai miatt.

— Titokzatos módon eltűnt, de végül mégis megkerült az angol admirális titkos iratait tartalmazó láda. Londonból jelentik: Hatalmas felűnést keltett az a tegnap délután elterjedt hír, mely szerint eltűnt egy láda, melyben bizonyos hajókkal végzet kísérletek eredményeit tartalmazó iratok voltak. Az admirális cáfolatot adott ki, mely szerint nincs tudomása semmilyen okmányok eltűnéséről. Ujabb londoni jelentés szerint az admirális titkos iratait tartalmazó bőröndöt megtalálták Kiderült, hogy Portsmouth helyett „vévedésből” Hebrermonthe küldték, ahol a hatóságok átvették.

— Tegnap helyezték üzembe a világ legnagyobb petróleumvezetékét. Bagdadból jelentik: Tegnap helyezték üzembe a világ legnagyobb petróleumvezetékét, amely Kirkouktól indul ki és 1700 kilométer hosszú. A vezeték Madíhanál ketté ágazik, egyik ága Szíriát szielt át a francia mandátum alatt levő területen jutva a tengerhez, a másik Transzjordániába és Palesztinába vezet.

— Madách: Ember tragédiája. Propagandakiadás Zichy Mihály képeivel. 90 lej költségvetésben. Kapható az Új Kelet költségvetésben beküldésével vagy utánvétellel.

Gyomormérgezések

A táplálkozási zavarok csökkentik a felvett táplálék tápértékét, nagyfokú fájdalmakat okozhatnak és a szervezet idegrendszeri zavarait vonhatják maguk után. Ha jól akar emésztetni, akkor szedjen egy fél kanálnyi Magnesia Bisurata-t kevés vízben evés után, vagy amikor fájdalmak jelentkeznek. A gyomorbántalmak legnagyobb része, mint pl. gyomorfájdalom, gyomorhurut, savanyu felbőgös, gyomortágulás, étvágytalanság, stb., stb. a gyomorsav túltengés következménye. A Magnesia Bisurata, alkalmas voltánál fogva, semlegesíti ezen savtúlengést, meggátolja a gyomor intoxikációját és a táplálékok azon kifogástalan megemésztését biztosítja, ami a jó emésztés és a jó egészség alapfeltétele. A Magnesia Bisurata minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Ára 75 lej, nagyobb, takarékos formában 110 lej.

— Dillinger apjának intelmei a szülőkhöz. Londonból jelentik: Az öreg John Dillinger, az agyonlőtt banditakirály apja, cikket írt a Daily Express című angol napilapba, a szülők és a fiatalberek okulására. Az öreg farmer szerencsétlen fiának példáját mutatja fel a szülőknél és felhívja őket, hogy ne úgy neveljék gyermekeiket, mint ahogy ő nevelte John. John édesanyja meghalt, mikor fiam még egészen kicsi volt — írja. — A nevelés gondja rám hárult. John néha verekedett ugyan a többi fiuval, de nem látszott rosszabbnak, mint a hozzá hasonló koru gyermekek. Bizonyos, hogy voltak rossz tulajdonságai — és most azt hiszem, hogy többször meg kellett volna büntetnem őt, mint ahányszor meguntam. A Johnnal egykoru fiuk kis társaságot alakítottak s egy ilyenben az én fiam is résztvevett. Az ilyen csoportokban összegyűlnek a gyermekek játékaikban a banditákat utánozták és jól emlékszem, hogy John különös mértékben kívánta társai csodálatát. A szülőknél ügyelműk kellene gyermekeikre és bandákra. Volt egy esemény John életemben, mely tragikus következményekkel járt. Tizenhétéves korában szerelmes lett egy lányba. A lány szülei nem egyeztek bele a házasságba és John hamar elkeseredett lett. Ettől az időtől kezdve erősödött meg benne a gondolat, hogy a társadalom ellenségesen áll vele szemben. Később megházasodott, de ez a házasság nem volt szerencsés. John rossz társaságba keveredett. Nála jóval idősebb férfikkal érintkezett. Egyszer lelt a magát egy nála tíz évvel öregebb ember társaságában s azután együtt egy bűncselekményt követtek el. Azt hiszem, ekkor indult el John szörnyű útjára. Bár csak egy szülőnek se kellene árszenvednie az azt, amit én átszenvedtem. Ha John szomorú életének legalább annyit használna az emberiségre nézve, hogy megmutassa, mire jut a bűnös, talán az én fájdalmam is enyhül, bár az én fiam volt, aki a példát adta — ezekkel a szavakkal fejezi be intelmeit Dillinger apja.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGO MÜSORA:
Ma, vasárnap minden előadás, valamint matiné után Trio Wassy csodálatos akrobatikus mutatványai.

Ma, vasárnap nagy kettős műsor, 2 film egy helyért. I. Az utolsó Don Juan. Premier. Először Kolozsvárt. Fősz.: Douglas Fairbanks és Bebe Daniels. II. A cárevics. Lehár világhírű operettje. Fősz.: Eggerth Márta, Georg Alexander, Otto Wallburg, Ida Wüst.

AZ OPERA MOZGO MÜSORA:
Csütörtöktől: Panoptikum. Minden idők legizgalmasabb filmregénye, 100 színezetű színes film. Fősz.: Lionel Atwill, Fay Wray, Glenda Farrell.

Hétfőtől: Amerikai tragédia. Theodore Dreiser világhírű regényének filmváltozata. Főszerepekben: Sylvia Sydney, Phillips Holmes és Frances Dee. Rendezte: Josef von Sternberg.

ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGO MÜSORA:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: A halál völgye. Főszerepekben: Georg O'Brann. A cowboykirály legújabb filmje. Tele izgalommal és szórakoztatással.

Szerezzen butoraink
minőségéről információt vevőinktől!

Ezek címjegyzékét készsággal elküldjük!

Székely & Réti
Butorgyár Rt.-től, Targu-Mures.
Fiókok: Bucuresti—Brasov

Pizsamát, inget

jót olcsón, méret után, csak a készítőnél vehet, Vidékre minát küldünk

WOJA Cluj Reg. Ferdinand 65

— A kolozsvári Zsidó Nőegylet folyó hó 9-én csütörtökön este 9 órakor rendezte első fagylatos-élvét a Cristaf Palace d'te (volt Florida) helyiségében, melyre tisztelettel meghívja tagjait és az érdeklődőket az elnökség.

— Arad szerencsés város. Aradon nyerték a IV. osztály fonyereményét. A Goldschmidt Bank jévojnek nagy szerencseje. Az osztálysorsjáték mai húzásán kihúzták a IV. osztály egymillió fonyereményét és azt a Goldschmidt Bank jévoj nyerték a 26350. számú 1/4 sorsjeggyel. A negyedik közlű egyet Aradon adott el a bank egy tisztviselő feleségének, a második negyedet Oradean egy nagyiparos, a harmadikat egy oradeai háztulajdonos s a negyedik negyedet egy vidéki kereskedő vette meg. Érdekes megemlíteni, hogy fennáll egymillió fonyereménynek egyik nyertese egy aradi tisztviselő felesége a most lezajlott harmadik húzáson 1000 lejt nyert s férje unszolására fel akarta venni az ezerlejes nyereményt. Mégis győzött benne a vágy a nagy nyeremény után s megvette a pótsorsjegyet, amit a bank kiküldött részére. Ez a sorsjegy a második osztályon egy Vasile nevű Mosoci-telepi munkásnak a tulajdonában volt, de már nem vette meg a 3. osztályban s így jutott az új vevő birtokába, aki egymilliót nyert, illetve nyertek vele. A nyereménnyel egyik egy kis birtokot, másik családi házat, stb. vehetnek. Tény és újra bebizonyult, hogy egyetlen biztos lehetősége van annak, hogy a gazdagok száma szaporodjék és pedig az állami osztálysorsjátékon való részvétellel.

...csapkodó haj...
...strand csodála...
...rem sima, a tea...
...söny, meleg és si...
...z méterre gázol...
...Egészen biztos...
...konkurrenciája...
...rdőknek. Hallot...
...be van véve Ma...
...nyugati mintára...
...nyaralásról az...
...m. mert egy ki...
...vezetés. De így...
...s. sokat készülő...
...de ígérem, hogy...
...a telt el az idő...
...essék szó Pa...
...indultunk Cluj...
...hova megy ez a

Mire valaki azt...
...hisz ez az Ellen...
...tanácsába.

...a hihetetlenül a...
...mindenki zsidó...
...hogy Palesztinába

...el ezt a kis pár...
...meg kedveseim...
...akkor is, ha az...
...ket.

...berger Nándorné

...erek, hogy mikép...
...a — zongorával...
...oldas ereci estén...
...alt a — Gorenra...
...hogy holdas este...
...Ők maguk nyi...
...én felejtet em —
...k. Azt mondták...
...össze a trágját...
...nem hagyta élni...
...m volna ott a re...
...én egy kitaró...
...azt állították, hogy...
...zongorázik. Ver...

...részkedem.

Stefánia Hillmann

...ri Wizo-
...elentése
...ei az aradi
...a óta

...gi büdzsére

Lei	5,000
"	500
"	800
"	8,500
"	1,000
"	2,424
"	938
"	200
"	3,115
esen:	22,477

...hozzájárulásra

Lei	105
"	330
"	600
"	690
"	525
"	2,325
"	1,800
"	975
"	1,530
"	400
"	2,100
esen:	11,380

...étre

Lei	945
"	4,500
"	610
"	1,200
"	10,300
"	1,000
"	790
"	1,000
"	5,000
"	500
"	2,200
"	5,000
"	3,000
"	2,000
esen:	38,045

UJ KELET Legújabb hírek

Titokban valami készül a német hadseregben

(Elsődali cikkünk folytatása)

A francia sajtó élénken kommentálja azt a csodálatosan nyugodt magatartást, amelyet a Reichswehr az augusztus 2-i aktussal szemben, amely Hitlerre ruházta a legfőbb haduri tisztséget. Ez a nyugalom annál különösebb, miután bebizonyult, hogy a június 30-i véres események után a Reichswehr igen fontos szerepet játszik.

Ugy látszik, hogy titokban készül valami a hadsereg kebelében, amely annak tekintélyét helyreállítja.

A Le Journal szerint Hitler jövője inkább függ Schacht gazdasági diktatúrájának sikerétől, mint az augusztus 19-i népszavazás eredményétől. A lap felhívja a közvélemény figyelmét arra is, hogy az augusztus 2-án kihirdetett törvényrendelet, mely Hitler a birodalom és a német nép élthosszágai fejevé deklarálta, ellentétes az alkotmánnyal, amely kimondja, hogy a birodalmi elnök mandátuma nem haladhatja meg a hét évet.

Az Ordre szerint Hitler továbbra is a hadsereg foglya, míg a Figaro azt hangsúlyozza, hogy Hitler és a harmadik birodalom 18 hónapja küzdenek a realitások ellen és ennek következményeit a szerencsétlen német nép, sőt egész Európa viseli.

Még nem találják meg Hindenburg végrendeletét

Legújabb berlini jelentés szerint a Hindenburg tannenbergi temetéséről szóló hírek koraiknak látszanak.

A marsall családja inkább Neudeckben szeretné eltemetni, a családi sírboltban.

A bizonytalanság oka főleg az, hogy eddig minden szorgos kutatás ellenére még nem sikerült megtalálni Hindenburg végrendeletét.

Egyidejű jelentés szerint Luther dr. washingtoni német nagykövét tegnap családijával együtt az északnémet Lloyd Tarsaság Európa nevű gőzösére szállt, hogy visszautazzék Amerikába.

1925 óta 2 millió 869 ezer lélekkel szaporodott Németország lakossága

A birodalmi kormány tegnap közzétette a legújabb népszámlálás eredményét, amely szerint Németország lakosságának száma, a Saarvidékkel együtt, 66 millió 48 ezer 469 akik közül 32 millió 101 ezer 312 egyén férfi. 1925 óta a lakosság 2 millió 869 ezer 362 lélekkel szaporodott.

Francois Poncet Hindenburg temetésén

A francia kormány elrendelte, hogy Hindenburg keddi temetése napján a középületekre felvont lobogókat vonják be gyászfatyval. Lebrun francia köztársasági elnököt Francois Poncet berlini nagykövét fogja képviselni a hohenzollerni Tannenberg-emlékműnél lefolyó temetési szertartáson.

Egyidejű párizsi jelentés szerint Saarbrückenből megerősítik azt a francia fővárosban már két nap óta terjesztett hírt, hogy

a saarvidéki német front általános bányászsztrájkot készít elő.

Itteni mértékadó körökben most utálnak arra, hogy ez a sztrájk, amely 50 ezer bányászra terjedne ki, szükségképpen új nagymértékű nyugtalanságot keltené úgy, hogy ezzel kapcsolatban a csekélyszámu saarvidéki rendőrség képtelen lenne kötelezőségének teljesítésére.

Igy újra felvetődik a Saarvidék védelmére kirendelendő nemzetközi rendőrség problémája,

mégpedig a nemzetközi helyzetnek olyan pillanatában, melyet nem lehet másnak nevezni, mint rendkívül kritikusnak. Mértékadó francia körökben sem tudják másra magyarázni a német front akcióját, mint politikai manőverrel, amelynek célja az, hogy ismét mozgósítsa céljai számára a Saarvidék német lakosságát, amelynek

tömegei a június 30-i német véres események óta eltávolodtak a nemzeti szocializmustól.

Hogyan fog lefolyni az augusztus 19-i népszavazás?

Berlin, augusztus 4. A hivatalos lap mai száma részleteket közöl az augusztus 19-i népszavazás mikéntjéről. A szavazócédulákon olvasható lesz Hitlernek az a levele, amelyben lemond a birodalmi elnöki címéről. A szavazócédulákon ez a kérdés fog szerepelni: „Német férfi és német nő! Helyesled-e az e törvényben előírt megoldás?”

Egyidejű jelentés szerint ma koporsóba helyezték Hindenburg hamvait. A szertartáson jelen voltak a család tagjai, barátai és a testőrgárda tisztjei. A lapok szerint a tannenbergi temetésen legalább 200.000 ember fog résztvenni.

Romániát Hindenburg temetésén Pet-

rescu Comnen berlini meghatalmazott miniszter fogja képviselni.

„A Reichswehr még nem mondta ki az utolsó szót”

Párizs, augusztus 4. A reggeli lapok nem titkolt aggodalommal vetik fel a kérdést, hogy mit hoz a jövő Németországban.

A Journal szerint a diktatúra átmeneti állapot, amely vagy a trón visszaállítása vagy egy alkotmányos rendszerhez való visszatérés felé vezet.

Az Echo de Parisban Pertinax, valamint az Aube című lap annak az aggodalmuknak adnak kifejezést, hogy

Hitler túl nagy hatalma rossz végre fog vezetni.

Konstancai kisdiákok bandája el akart rabolni egy csónakot, hogy Afrikába szökjenek

Revolveres hajsza a konstancai bulvárdon

Konstanca, augusztus 4. Az itteni ipariskola és liceum több növendéke elhatározta, hogy ellopnak egy csónakot és azaz Afrikába hajóznak. A banda feje egy Stefanescu nevű diák volt, aki két revolverrel és 26 tölténnyel fegyverezte fel magát és éjjelkor megkísérelte a csónak ellopását, hogy a romantikus tervet végrehajthassák. A csónakház mellett levő

éjjeli ór észrevette a tolvajt, mire Stefanescu revolvert rántott és többször rákelt az órra, akik szerencsére nem tárták el. A diák ezután a konstancai bulvárdra menekült, itt egy rendőr meg akarta állítani, mire újból revolverrel válaszolt. Végül sikerült Stefanescut letartóztatni, társai azonban eltűntek.

Váratlanul Namurba érkezett az „eltűnt” Habsburg Otto extrónörökös

A Daily Mail éles támadása a fiatalember „misztikus” aktivitása ellen

London, augusztus 4. A Daily Mail szenzációs cikket közöl bruxellesi tudósítójától: „Hol tartózkodik Ottó herceg, az osztrák trónkövetelő?” címmel. Vajon — írja a lap — mint egyesek állítják, anyjával, Zita exkirálynővel Rómában tölti szünidejét, vagy Vichben testvéreivel? Annyi bizonyos, hogy Ottó nincs a steinbockeri kastélyban, ahol évek óta lakik családijával. A falu lakosai azt állítják, hogy nem látták sem Ottót, sem anyját március óta. A herceg doktori tisztségét készíti elő a lonvaini egyetem bölcsészeti fakultása számára, de nem jelent meg a kitűzött vizsgán. A lap azzal fejezi be cikkét, hogy Ottónak szabad ott sétálnia, ahol akar, anélkül azonban, hogy

Belgium és a többi állam barátságos kapcsolatainak ártson. A főherceg elutazásait és érkezéseit, bizonyos titokzatosság veszi körül, ami ebben a pillanatban riasztó hírekre ad alkalmat. Bizonyos körökben Ottónak ezt a misztikus aktivitását arra a gyanúsításra használták fel, hogy átlépte volna az osztrák határt.

Bécs, augusztus 4. Hivatalosan megáfolyják azt a hírt, hogy Seitz volt szocialista polgármestert, akit a februári forradalom idején letartóztattak, szabadon bocsátották.

Lapzártakor érkezett brüsszeli jelentés szerint Ottó főherceg ma autóján Namurba érkezett.

A kínai kommunista zendülők megverték a kormánycsapatokat

Hongkong, augusztus 4. Az angol és amerikai lakosság körében nagy izgalommal látják, hogy a kommunista felkelés Délkína legnagyobb tartományában, Fukienben egyre nagyobb tért

hódít és hogy a kommunista hadsereg előnyomulása már Fucsau városát is fenyegeti. A kommunista hadsereg, amely fellázadt csapatokból jól felfegyverzett katonáiból alakult, elfog-

HA IZZAD SUDEOL

a keze, lába, hónalja

kenőcsöt használjon.

Kapható gyógyszerárban és drogériában.

A sajtóban bizonyos csodálás és bizonyos csodálkozás nyilvánul meg afelett, hogy a hadsereg minden ellenállás nélkül behódolt Hitlernek. Mindamellett — írja az Ordre — még kérdés, hogy Blomberg hadügyminiszter csakugyan az egész hadsereg nevében beszélte vagy csak a saját, a nemzeti szocialisták iránti érzett és jól ismert rokonszenvének adott kifejezést.

Nem lehet tudni, hogy milyen magatartást fog tanúsítani Frisch tábornok, a Reichswehr vezérkari főnöke.

A Figaro szintén úgy véli, hogy a Reichswehr, amely meghajolt Hitler előtt még nem mondta ki az utolsó szót.

lalta Sukau és Paisa városokat, úgy, hogy most már Fucsau főváros is fenyegetett helyzetben van. Az előnyomuló vöröshadsereg létszáma közben ötvenezerrel hatvanezerre emelkedett. A nankingi központi kormány részleges mozgósítást rendelt el és 16 hadosztályt küldött Fukienbe a kommunista csapatok feltartóztatására.

A kommunista hadsereg azonban az északi hegyvidéken három napig tartó véres harc után visszaszorította a kormánycsapatokat. A véres ütközeteknek sokezer halottja van.

Az angol hatóságok intézkedésére a Witzh cirkáló hajó Fucsauba érkezett az ottani angol érdekek védelmére. Amerikai részről szintén nagy az aggodalom és ezért Formosa kikötőjéből ki futott a Kuma nevű amerikai hadihajó Amoi kikötőjébe.

A legutóbbi jelentések szerint a kormánycsapatok aligha tudják feltartóztatni a vörös offenzívát s ha a vörös hadseregnek sikerül Fucsau városát elfoglalnia, úgy Fukien tartomány rövidesen kommunista köztársassággá alakul.

A minisztertanács ratifikálta a pénzügyminiszternek a külföldi hitelezőkkel kötött megállapodását

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. A mai minisztertanácsról a következő hivatalos közlemény: adták ki: A minisztertanács Tatárescu elnökletével megvitatta Slavescu pénzügyminiszter jelentését a hitelezőkkel kötött megegyezésről és egyhangúlag ratifikálta azt, valamint a pénzügyminiszter által eszközölt összes intézkedéseket is. Ezalkalommal a miniszterelnök a kormány nevében köszönetét fejezte ki Slavescunak az ország érdekében elért eredményekért.

A minisztertanács ezután az állam közgazgatási apparátusának egyszerűsítésére vonatkozó dekretumokról tanácskozott és külön bizottságot küldött ki a rendelet törvények végleges megszövegezésére.

Hétszerez gyilkossággal vádolják Machado volt kubai elnököt

Havana, augusztus 4. A kubai kormány azt a kérdést terjesztette Dominica állam kormánya elé, hogy Machado volt kubai elnököt, aki Dominica területére menekült, szolgáltassák ki hétszerez gyilkosság miatt.

FRATEBNITAS Könyv- és Lapkiadó Nyomdása, Cluj, Strada Baroz 2, Tel. 2. Telefon: 1-77.

Cenzurat

Fixa post
plátó in r
No. 224712

18. Telefon:
Havonta 11
évre 600, az
földre: Hav
földre 12. e
dészek díj
KELET” a
sidóság az
keink után
rás megjel

Szeptem

Hitler e

Bécs, aug
szencziós
újabb nyug
kát vetitik
között az é
bécsi lap é
rint a néme
szocialista
lárnak utir
ben az utir
osztrák nem
re, aki Hab
nemzeti szo
szólítja fel
vább folyta
osztrák kor
ben — ha
a németors
listák, felh
patók elége
cot kezdene
különösképe
Rosenberg
az osztrák
akarják.

A bécsi
osztrák k
szeptember
el Ausztri
ezzel bizon
Hitler köve
dek is vez
jen az osz
Ausztria ó
A harm
Ausztriáb
kormány
július 25-i
tényeleges
vele együtt
nem egy
valamint
egyik may
ternek a le
metországt
rangu tisz
tatták.

Párizsi
rökben ugy
mány köze
tokat, ame
nyitására,
cialista fe
nyitották.
kívül lege
osztrák ko
getlensége
cában.

A sváj
az osztrák
követeli, h
jön megbö
radalmáro
februári e
kás balol
engedjen
Az oszt